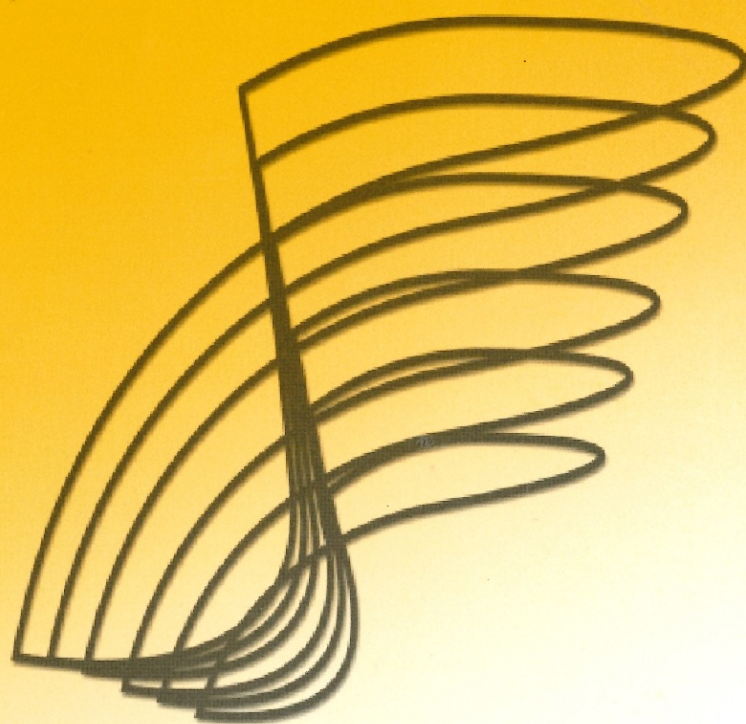

Dansk Musikterapi

2007, årgang 4, nr. 1

Indholdsfortegnelse

Forord <i>Redaktionen</i>	2
Dansk Forbund for Musikterapi 1969 til 2007: <i>Redaktionen</i>	3
Sidste nyt fra foreningsfronten <i>Hanne Mette O. Ridder</i>	12
Anvendelse af lydoptagelser i videnskabeligt arbejde <i>Andreas Lundsfryd Jensen</i>	17
Rejseberetning – Musikterapi i Bosnien <i>Mathias Halgrener Granum</i>	20
Min arbejdsdag – på enghaven <i>Charlotte Bro Zachariassen</i>	23
Kandidatdag på AAU <i>Lars Ole Bonde</i>	25
Forskningsnyt <i>Lars Ole Bonde</i>	26
Musikterapi Quiz – vind en flaske vin! <i>Ulla Holck</i>	30
Tuba som musikterapeutisk hovedinstrument? <i>Ulla Holck</i>	32
Boganmeldelse – Musik og pædagogik <i>Kirsten Fink-Jensen</i>	35
Boganmeldelse – Musikk från topp till tå og Mera musikk från topp till tå <i>Anne Mette Rasmussen</i>	38
Boganmeldelse – Fascination og lærerfaglighed <i>Hilde Skrudland</i>	40
Boganmeldelse – Music Therapy and Neurological Rehabilitation: Performing Health <i>Søren Hald</i>	42

Forord

Kære læser!

På mange måder bliver 2007 et “mærke-år” for musikterapi i Danmark.

Uddannelsen på Aalborg universitet fejrer sit 25 års jubilæum, hvilket der er grund til at fejre (se annonce inde i bladet). Uddannelsen udvikles og forandres i takt med tiden, og dette har i løbet af de sidste par år ført til markante forandringer i krav og indhold. Ulla Holck, studieleder for musikterapi, har skrevet et indlæg herom i dette nummer af Dansk Musikterapi.

Desværre bliver 2007 også det år, hvor DFMT som forening bliver nedlagt. Nina Holten har skrevet en artikel – en nekrolog – som afskedshilsen fra DFMT’s bestyrelse.

Vi i redaktionen er meget glade for at Dansk Musikterapi også fremover kan være forum for og formidler til alle jer ildsjæle, som har arbejdet for og støttet op om DFMT og i mange år har arbejdet utrætteligt for udvikling og implementering af musikterapifaget i Danmark.

Vi vil takke for samarbejdet med DFMT og håber, at de mange kræfter og ideer fortsat vil bruges og spire i andre og måske nye sammenhænge – til glæde for musikterapi i Danmark.

I dette nummer af Dansk Musikterapi byder redaktionen velkommen til “Otto”, som er bladets nye husven. Anders Brønser-

ud er manden bag figuren som i 2006 udløste prisen “Bedste nye danske navn” på tegneseriefestivalen Komiks.dk . Vi glæder os til at præsentere jer læsere for striben, der vil tage udgangspunkt i musik og dens indflydelse, fortalt på en skæv og humoristisk måde.

Endnu en nyhed er at finde under overskriften: “Min arbejdsdag”. Første skribent på banen er Charlotte Zachariassen.

Derudover kan vi byde på en rejseberetning af Mathias Granum og selvfølgelig Forskningsnyt af Lars Ole Bonde. Bladet indeholder denne gang fire boganmeldelser, respektivt, med emner som musikpædagogik, musik og pædagogik, musikterapi og neurohabilitering og fænomenologi.

Vi vil ydermere gøre læseren opmærksom på artiklen af Andreas Lundsfryd Jensen som handler om, hvad man skal være opmærksom på ved optagelse af musik fra musikterapisessioner, hvis denne skal være et validt og anvendelig redskab i musikalsk analyse.

Redaktionen har forud for dette nummer modtaget flere artikler, uopfordret. Det bliver vi rigtig, rigtig glade for, og vil gerne have flere. De emner som interesserer jer læsere og skribenter er afsættet for et godt og relevant blad. God læselyst!

Dansk Forbund for Musikterapi 1969 til 2007:

Fra ildsjæle, begejstring og praksisudvikling – til en profession med akademisk uddannelse, landsklub af aktive medlemmer og stort udviklingspotentiale.

Nina Holten

Autodidakt musikterapeut. Mangeårigt medlem af DFMTs bestyrelse, tidl. Formand, fra 1977 til 2007. Kontakt: ninaholten@gmail.com

Tale ved Dansk Forbund for Musikterapis Generalforsamling den 10 marts 2007. I anledning af nedlæggelse af Forbundet og fusionering med MusikTerapeuternes Landsklub.

I min gennemgang af DFMT's historie og arbejde for musikterapi, har jeg valgt at tage udgangspunkt i citater af professor Gunnar Heerup, fra en artikel skrevet/tale han holdt i 1969 med titlen: "Hvad vil vi med Dansk Forbund for Musikterapi" *ref.* Kopi indsat i jubilæumsnummer 1989. Jeg indfletter både referencer der beskriver den første tids intentioner og mål, referencer til senere tekster der beskriver DFMT's udvikling samt mine egne tanker om de mulighe-

der og perspektiver der er ved nedlæggelsen/sammenlægningen. Der er tale om et historisk rids, ment som en fælles refleksion.

Hvorfor tage udgangspunkt i Heerup?: Fordi han var meget klart tænkende og hans tekst fra 1969 er stadig aktuel. Ved siden af alle os praktikere kunne han formulere, hvad vi havde gang i og hvad vi ville. Jeg må sige, at jeg i dag ser at Gunnar Heerup talte fremsynet om en professionsudvikling sideløbende med en fag- og uddannelsesudvikling. Derfor lyttede jeg meget til ham den gang og har i mit arbejde med at skabe et Forbund, lagt mig inden for hans forståelsesramme.

Citat Gunnar Heerup, 1989, fra stiftelsen af Dansk Forbund for Musikterapi i 1969:

Vi vil skabe en sammenslutning av mennesker, der er overbeviste om, at anvendelsen av musik som hjælpemiddel i behandlingen av syge, specielt handicappede av enhver art

- Ofte giver resultater, der kan ligestilles med andre behandlingsformer
- Undertiden giver bedre resultater end andre behandlingsmåder
- Og i adskillige tilfælde har vist sig at være eneste farbare vej til at nå terapeutiske resultater.

Forbundet var allerede på vej til at opbygge en identitet og samle vores antagelser i en form, så de kunne skabe grobund for at vores begejstring blev til konkrete metoder og teorier, der senere skabte dokumentations- og professionsprofil.

Vi vil derfor virke for udbredelsen af kendskabet til og anvendelsen af musikterapi

(Gunnar Heerup, 1989)

Det handlede om at få medlemmer til DFMT; ildsjæle, ambassadører og institutioner. Interessen skulle udvikles, et stort registreringsarbejde blev sat i gang af interesserede – både musikere, musiklærere og terapeuter. Efter et møde med Carlo Svendsen og Søren Mühlhausen arbejdede vi med at udvikle administrationen i DFMT. Dette blev i en årrække bl.a. min metier – det var sådan man blev til noget der – og siden har næsten alle andre i bestyrelsen på skift beskæftiget sig med administrationen. Medlemmerne skulle jo holdes ajour og engagerede. Det blev de gennem:

Vi vil ved foredrag, kurser og publikationer støtte det musikterapeutiske arbejde, der er i gang, og virke igangsættende på mennesker, der har lyst til og virkelig ønsker at virke som musikterapeuter.

(Gunnar Heerup, 1989)

Det handlede om at udvikle et blad, det blev til Musik&Terapi hvor den lille medlemsskare kunne få viden og oplysninger, samt mulighed for at udveksle erfaringer om de forskellige terapeuters og fagområders anvendelse af musikken.

Citat fra Musikterapeuten, medlemsblad 1971 (Jubilæumsnummer, Musik&Terapi 1989):

... Hurtigst muligt, at gøre en udvej for at udsende et tidsskrift, hvori musikterapeutiske erfaringer og problemer skulle kunne behandles på en god og saglig måde.

... Vi appellerer til forbundets medlemmer om at blive flittige medarbejdere ved at sende artikler, meddelelser af faglig interesse, og gerne spørgsmål ind til redaktionen som, indtil videre vil være hos sekretæren.

Musik&Terapi blev hurtigt til den vigtigste kommunikation for DFMT, den vigtigste service til medlemmerne og til abonnenter/institutioner, der kunne sprede kendskab og interesse for musikterapi. Det har kostet rigtig meget hårdt arbejde. De første mange år lå redaktionen i Søren Mühlhausens hænder, senere i rigtig mange år hos Rie Wium, og i de sidste – og så mange – år hos Elizabeth Schwartz, der sammen med Hilde Skrudland har varetaget sammenlægningen og samarbejdet med redaktionen for Dansk Musikterapi.

Et andet vigtigt område handlede om at udvikle kurserne hvor Forbundet kunne få lejlighed til at komme i direkte kontakt med interesserede mennesker fra mange fag. Vo-

res fornemste opgave var at skabe et fælles miljø som inspirerede til, at man efter kurserne kunne føre oplevelser, forståelser og metodebeskrivelser ud i livet. Og, det var jo også i dette arbejde at man skulle opspore de mange spirer og talenter der skulle være med til at udvikle dansk musikterapikultur, -begreber og -beskrivelser. Det var de værdier der skulle drive værket og give mening for de involverede og pionererne, hvis opgave det var at starte en fødekæde. Og samtidig skabe vækst og kompetenceudvikling på det pædagogiske område, som siden hurtigt blev fulgt op på andre fagområder. I den første tid kaldte forbundet sig DFM, Dansk forbund for pædagogisk Musikterapi.

Sigtet med det musikterapeutiske arbejde var pædagogisk, at indlære færdigheder med musikken som styrkende basis. De følelses- og personlighedsmæssige udviklingsmuligheder var selvfølgelig stærkt med i billedet men var ikke i det felt, som man i første omgang ville undersøge og beskrive på dette tidspunkt. Dette felt blev rendyrket i især Tyskland og USA. "Klinisk Musikterapi" baseret på klinisk psykoanalyse og adfærdsterapi. Men udviklingen gik hurtigt. Indflydelse fra USA med Steinerbaseret musikterapi, Nordorff & Robbins metoden, gav genklang. I løbet af 70'ernes terapibølge udvaskedes grænserne mellem terapi og pædagogik i musikterapi metoderne rundt omkring. Allerede efter nogle år valgte man at definere forbundets arbejdsfelt med fællesbetegnelsen musikterapi og beskrev denne som anvendelsen af musik i terapeutisk/pædagogisk arbejde, hvor musikken er midlet og aldrig målet.

Forbundets kursusaktiviteter udvidedes efterhånden med oplevelsespræget undervisning. Og musikkens funktion blev nu beskrevet udviklingsorienteret og terapeutisk sammen med den pædagogiske og indlæringsmæssige funktion.

Nina Holten v. 20 års jubilæet i 1989

Kursusaktiviteterne har udviklet sig fra pionerernes første periode med den pædagogiske vinkling til den anden periode af pio-

nerer, hvor flere terapeut-faggrupper kom til. De sidste cirka 15 år har kursusrvirksomheden været præget af den brede tværgående

de undervisning i samarbejde med musikterapeuterne i MTL og DFMTs medlemmer; lærere, musiklærere, fysioterapeuter og ergoterapeuter, musikere. Medlemsskaren har indtil det sidste været meget mangfoldig.

Der er rigtig mange personer at nævne i undervisergruppen, men kendetegnende for

alle 38 år har været sammenholdet, den røde tråd i planlægningen, strålende kursusledelser, for slet ikke at nævne det faglige indhold, der har været så farverigt, udviklende og meget givende – så morsomt at være med i, at vi kunne ikke slippe det.

Vi vil arbejde for at skabe en uddannelse for musikterapeuter.

Gunnar Heerup, 1989

Fra DFMTs side ønskede man, at en musikterapiuddannelse skulle skabe fundamentet for et kommende fag og med tiden en profession.

De efterhånden mange praktiske metodebeskrivelser, hypoteser og begyndende

teoriudviklinger ønskede Forbundet skulle have en sammenhæng med udviklingen af en professionsuddannelse, gerne en overbygningsmodel, så der kunne komme balance og den indvundne viden kunne blive videreført. Det viste sig at blive sværere end ventet.

I foråret nedsatte DFM et udvalg (Ole Bentzen, Claus Bang, Gunnar Heerup, Søren Mühlhausen) – med henblik på oprettelsen af et universitetsstudium i musikterapi ved Ålborg Universitetscenter (AUC). Planerne for et sådant studium har i løbet af foråret været behandlet i forskellige organer med besluttende myndighed, og det kan konstateres, at musikterapistudiet nu er en realitet.

Fra Nyhedsbrev 1977 gengivet i jubilæumsnummer, Musik&Terapi 1989

Dette blev dog ikke med det samme til noget. Der var mange brikker der skulle fal-

de på plads, før uddannelsen kom på plads i 1982.

Det blev til flere års tovtrækkeri om indhold og undervisere, om praktik og teorigrundlag. I tilbageblik ses den altovervejende hindring for en konstruktiv dialog at have været, at et praktisk baseret fag i udvikling, med øjeblikks varsel skulle indplaceres på en teoretisk baseret læreanstalt, universitet. Kort sagt kunne hverken eksisterende danske arbejdshypoteser eller undervisere anvendes på AUC. Praksisfeltet havde endnu ingen akademikere, og man måtte låne akademikere fra musikvidenskab, medicin, pædagogik, psykologi til

at tale “vores” sag. To studerende på Musikvidenskabelig Institut, Inge Nygaard Pedersen og Benedikte Scheibye, havde fået interesse for området, videreuddannede sig på en EU sponsoreret musikterapiuddannelse i Herdecke, Tyskland, og kom efter endt kandidatsamen til at bygge AUC-uddannelsen op på Herdecke orienteret basis. Uddannelsens fundament blev med den baggrund mere klinisk, mere psykoterapeutisk rettet end det eksisterende musikterapifelt i Danmark. I en lang årrække har der i sagens natur hersket faglig splittelse med praktik- og underviserproblemer til følge – på trods af god vilje fra begge sider.

Med flere kuld færdiguddannede musikterapeuter i marken i Danmark nærmer praksis sig igen hinanden, og muligheden for en fælles fremtidig musikterapiprofil tegner sig. Med en ny meritordning får de autodidakte nu også mulighed for at kandidere.

Forbundets egen kursusvirksomhed, som ikke kvalificerer til nogen formel kompetence, er også en del af det praksisfelt, som vi skal i gang med at niveaubeskrive. . . Vi står overfor uddannelser med formelle og reelle kompetenceforskelle. Der er tale om forskellige faglige fordybelsesområder. Der er tale om forskellige sygdoms- og sundhedssyn. Der er tale om modstridende interesser hvad angår oprettelse af stillinger og indplaceringer i overenskomster. . . . Det vi i den grad har til fælles er, at der er tale om et fag i medvind, og at alle vi der arbejder med det ikke er i tvivl om, at vi har en god vare at sælge.

Nina Holten v. 20 års jubilæet i 1989

Og DFMT konkluderer på 20 årsdagen, 1989:

. . . at der stadig er nyt liv i den brede opfattelse af musikterapien som en holdning til brug af musik mellem mennesker, en nødvendig del af mellemmenneskelig kontakt, samvær og vækst. Tilgængelig for alle. Men en opfattelse som vi nok bør markedsføre tydeligere som en særlig kvalitet. Lad os beholde det rummelige syn. Som en konstruktiv, kritisk holdning til feltets, uddannelsernes og professionens udvikling.

Vi vil søge at fremme samarbejdet mellem musikterapeuter her i landet og internationalt, give dem kendskab til hinanden og hinandens arbejde, således at enhver tendens til sektarisme kan modvirkes, tendenser, der ellers netop i et så specialiseret, vidtspændende og man-

geartet arbejde som det musikterapeutiske, har en alt for gunstig grobund.

Gunnar Heerup, 1989

Det tværfaglige brede samarbejde har hele tiden været centralt i DFMT. F.eks. var følgende med i min første tid i bestyrelsen og undervisergruppen: Dr. med. Ole Bentzen, Professor i musikvidenskab Gunnar Heerup, Musikpædagog og -terapeut Synnøve Friis, Speciallærere og musikterapeuter Carlo Svendsen, Claus Bang og Søren Mühlhausen, senere fulgt op af musiklærere, fysioterapeuter, ergoterapeuter m.fl.

Udviklingen fortsatte i den tværfaglige bredde med en medlemsskare og bestyrelse med blandet baggrund og fælles interesse for sagen. Tværfagligheden og praksisforankringen har i alle disse år gjort faget til et levende felt passende til et aktivt interesseforbund. Interessen og den frivillige indsats har i DFMT især været lagt i udvikling og afholdelse af det årlige efterårskursus, produktion af tidsskriftet Musik & Terapi samt samarbejdet med MTL om bl.a. udviklingen af sommerkonferencerne på Brandbjerg.

I de sidste år er de uddannede musikterapeuter blevet en naturlig og nødvendig del af Forbundet med videns- og funktionsområdet i udvikling. Udbudet af DFMTs kurser har i flere år kun været muligt og rigtigt gennem planlægning og undervisning sammen med uddannede musikterapeuter. Tiden kræver kombineret videns-, praksis- og oplevelsesbaseret kursusvirksomhed til fagpersoner med virke og interesse i musik.

Derfor er Forbundet optaget af den særlige udfordring at videreudvikle og formalisere et samarbejde med de uddannede musikterapeuter, MTL.

Nina Holten, 2005

Helt som Gunnar Heerup havde formidlet det i 1989.

Det er vigtigt at forstå, at ingen besidder patent på hverken en bestemt musikterapeutisk metode som den rigtige eller på en almen-gyldig musikterapeutisk sandhed.

**Forbundets rummelige syn på musikterapi er der også lagt op til her
Udviklingen var i 2005 nu kommet dertil at:**

Musikterapiens udvikling i Danmark har haft gavn af den tværfaglige vidensudvikling og forståelse af musikterapi som en brug af musik mellem mennesker, tilgængelig for alle. Den tværfaglige praksisforankring har givet faget en særlig professionsprofil, hvis styrke er at den som ny profession og nyt vidensområde samtidig har en faglig historie og kendte fagområder.

Dette rummelige syn på musikterapi skal vi fra DFMT videregive og overdrage i samarbejdet med MTL med et håb om at kunne medvirke til at konsolidere arbejdsområdet musikterapi som en anerkendt praksis- og evidensbaseret profession i det tværfaglige samarbejde! 2005.

Nina Holten

Dansk Forbund for Musikterapi er ikke en forening der er til for medlemmernes skyld. Når den arbejder for medlemmerne, udfører den dette arbejde, fordi den derved mener at tjene de handicappedes sag bedst, og som medlemmer af Forbundet støtter man ikke først og fremmest sig selv, men sagen.

... Dansk Forbund for musikterapi er derfor heller ikke en fagforening, hvis formål det primært er at varetage medlemmernes interesser. En sådan forening skal dannes af de aktivt virkende musikterapeuter, så snart en anerkendt uddannelse er en realitet, men en sådan forening vil aldrig kunne erstatte eller overflødigøre forbundet, uanset hvor nødvendig og ønskeligt det nærest mulige samarbejde mellem de to foreninger ville være.

Gunnar Heerup, 1989

En forening for aktivt virkende medlemmer der virker for medlemmernes interesser og for sagen som professionsudvikling. Et landsforbund lever i bedste velgående, MTL. Området musikterapi er formet, især af uddannelsen og forskningsmiljøet der. Det er i udvikling. Uddannelsen har et godt renommé. Kendskabet til og anvendelsen af musikterapi er i gang, men det

skal styrkes. Der skal skabes efterspørgsel og behov for musikterapeuter.

Det, der ligger i fremtiden, som vi fra DFMT synes vi kan blande os i er, at MTL prioriterer og videreudvikler de redskaber, der kan styrke en professionsudvikling. Hvordan gør man det? Vi anbefaler at lægge en strategi og prioritering for handling på både de indre og de ydre linier. For-

ening og profession må vælge satsninger for at opnå noget.

Hvad er en profession: Ordbogen siger: En lønnet beskæftigelse. I sociologisk forstand defineres en profession derimod som en erhvervsgruppe, der har en særstatus i samfundet, eksempelvis som læger, advokater og præster. Hvem bestemmer om man er en profession? Det gør professionen faktisk selv ved at bevise sig, anbringe sig og tage plads på landkortet af terapeuter og kulturpersoner, profilere sig, og forhandle sig til status, hvor det er nødvendigt.

Hvad giver de anerkendte professioner særstatus? Og hvor langt har musikterapeuterne og MTL igen, før en stærk profession er konsolideret på markedet?

Jeg vælger 6 punkter fra sociologiske beskrivelser af hvad der kendetegner en profession (Hjort 2006):

- Professionen har eneret på ydelser af en speciel slags, hvem må kun gøre det og det.
- Professionens medlemmer er autoriserede.
- Indenfor professionens rammer er der udstrakt faglig selvstændighed og selvbestemmelse, også kaldet autonomi.
- Professionens praktiske virke er evidensbaseret.
- Professionens medlemmer anerkendes som autoriteter på deres felt
- Professionen har etiske regler for fagudøvelsen.

Jeg nævner redskaberne som er:

- Kompetenceudvikling, livslang læring og uddannelse. Professionsuddannelsen vil DFMT ikke blande sig i, men

kompetenceudvikling i det daglige og kursusvirksomhed har vi erfaringer med. Her vil vi gerne byde ind med især kursusudvikling, der har kompetenceudvikling som mål.

- Videnskab og forskning. Dette område lever i bedste velgående og er i udvikling, faget har fået professorer og forskningsmiljø. Der skal arbejdes for midler.
- Praksisudvikling

Det er gennem daglig praksis at professionen henter sin legitimitet og eksistensberettigelse. Teori og praksis skal forstås og bruges som to forskellige fænomener, der konstant udfordrer hinanden og spiller sammen. Praksis er grundlaget og sætter rammerne for teorierne, og klinisk praksis generer de videnskabelige hypoteser. Praksis stiller krav om at terapeuten evner at anskue verden ud fra netop den konkrete situation, der tages udgangspunkt i.

God praksisudvikling sker i fællesskab. Vi ønsker at den praksisudvikling DFMTs medlemmer og virksomhed har bidraget til, kan blive en givende kilde til fremtidens udvikling. Profession er skabt af at befinde sig blandt andre professioner og befolkningsgrupper. Vi anbefaler at MTL holder gang i et åbent og tværfagligt samarbejde med kolleger på tværs af institutionerne, og holder den brede forståelse af musik og musikterapi levende. Vi anbefaler DFMTs medlemmer til, som enkeltpersoner med erfaring, kunnen og viden, at medvirke til praksisudvikling i musikterapi og derved medvirke til tværfaglig forståelse og opbakning. Hvis behovet er der, stiller DFMTs afgående bestyrelse sig til rådighed med konsulentbistand til planlægning af kompetenceudvikling og kursusvirksomhed.

Jeg vil slutte med at udtrykke min store glæde over denne udvikling, udtrykke min store hengivenhed overfor dem jeg har samarbejdet med, og en stor tro på at musikterapi. Vi har ustandselig fundet guld i processen, og den proces vil vi fortsætte, med alt det vi har med os. Jeg synes, at vi i de 38 år har nået DFMTs mål for og del af udviklingen af musikterapi. Vi er derude!

Litteratur

- Heerup, G. (1989). Diverse klip fra DFMT's start og udvikling de første 20 år. Jubilæumsnummer. *Musik&Terapi*, nr. 2.
- Hjort, K. (2006). *Internationalisering og professionalisering*. BUPL.
- Holten, N. (1989). Fra oplysningsvirksomhed til profession. *Musik&Terapi*, nr. 2.
- Holten, N. (2005). Pionerserien. *Dansk Musikterapi* 2(1), s.17-27.
- Jubilæumsnummer (1989). Musikterapeuten Medlemsblad, 1971. *Musik&Terapi*, nr. 2.
- Jubilæumsnummer (1989). Nyhedsbrev, 1977. *Musik&Terapi*, nr. 2.

Sidste nyt fra foreningsfronten

Hanne Mette O. Ridder

Ph.d., DFMT-medlem, MTL-formand og EMTC-repræsentant. Kontakt: hm-ridder@ofir.dk

ForeningsDanmark

På onlineleksikonet Wikipedia står der om den stærke foreningskultur i Danmark, eller 'forenings-Danmark' som nogle vil kalde det, at vi er så vilde med foreninger at hvis tre danskere mødes, danner vi en forening. Faktisk deltager 33% af danskerne hver måned eller oftere i møder og aktiviteter i forskellige organisationer og institutioner (statens Institut for Folkesundhed 2000).

Hvis blot vi har et eller andet tilfælles, noget vi kan samles om, er der grundlag for en forening. Og der er ingen, der forbyder én i at være medlem af flere foreninger på én gang. Det bliver hverken betragtet som underligt eller illoyalt. Udvalget af foreninger dækker alle mulige interesseområder og har resulteret i foreninger som F.eks.: Lepidopterologisk Forening (udbreder kendskabet til de danske sommerfugle), Ingrid's Katt hjem, Landsforeningen infralydens fjender, Jyder mod overflødige motorveje, Landsforeningen mod sommertid, Foreningen imod kæde-SMS'er, Foreningen for danske landracegeder eller Hjarnø's Officielle Forening For Ludospillende Individer.

DFMT

Det er forskellige motiver der driver folk til at være en del af et foreningsfællesskab. Der er nogle medlemmer, der melder sig ind i en forening udelukkende for egen vindings skyld, og skipper foreningen, hvis den ikke yder, hvad der kræves. Og så er der medlemmer, der går sammen om en sag, og hvor det er vigtigere at yde noget for 'sagen', end

at sikre egne personlige interesser. Det må være dét, der er betegnende for drivkraften i en af de foreninger jeg har været medlem af i mange år, nemlig DFMT: Dansk Forbund for Musikterapi. Jeg har været et af de medlemmer, der har nydt godt af nogle meget aktive og trofaste ildsjæle der har trukket læsset i en forening, der har eksisteret siden 1969, dvs. i knap fire årtier! Gennem DFMT har jeg fået oplysning om aktiviteter vedrørende musikterapi, deltaget i konferencer, fået utallige spændende kurstilbud og kunnet læse velskrevet materiale om mange facetter af musikterapifaget. Og som mange andre i DFMT, har jeg med mit medlemskab kunnet bakke op om vores fælles sag: etablering af musikterapi i Danmark.

Foreningen har i marts 2007 valgt at lukke ned, da en af foreningens vigtigste sager, har fået ringe vilkår. Siden Kunststyrelsen blev oprettet i 2003 ved sammenlægning af en række tidligere sekretariater, har de ændrede tilskudsordninger gjort det umuligt for DFMT at afholde de tværfaglige ugekurser om musikterapi. På to andre vigtige felter ser bestyrelsen i DFMT at det, foreningen i sin tid arbejdede hen imod, er blevet opnået, idet en højt kvalificeret musikterapiuddannelse er oprettet i Danmark, ligesom der udgives et velfungerende fagtidsskrift der udkommer to gange årligt.

Nedlukning eller overdragelse

Det er mit klare indtryk at DFMT har levet op til sin formålsparagraf i forhold til

at "fremme den kvalificerede anvendelse af musikterapi i Danmark, og støtte forbundets medlemmer i deres anvendelse af musik som terapi i såvel terapeutisk som pædagogisk sammenhæng". Det er et tab at foreningen ikke længere eksisterer, for der er stadig lang vej tilbage i forhold til at få musikterapifaget anerkendt i Danmark, og der er stadig brug for de levende og engagerede kurser, som blev afholdt i DFMT-regi. Men frem for at se det som en nedlukning, vil jeg vælge at se det som en overdragelse, da den sag, der har drevet foreningen, fortsætter og spirer videre i andre sammenhænge. F.eks. er der livlig grøde i uddannelsen på Aalborg Universitet med tre tilknyttede professorer, en bemærkelsesværdig stabil og engageret lærerstab, dygtige studerende med spændende kreative potentialer, en forskerskole af høj international standard samt en velfungerende tidsskriftredaktion, der arbejder på et højt professionelt niveau, selvom det er frivillig arbejdskraft. År 2007 som markerer DFMTs overdragelse og giver stafetten videre til nye kræfter, markerer også et år, som uden tvivl vil slå alle rekorder i publicering af musikterapeutisk faglig litteratur, lige fra fagspecifikke metodebøger omkring musikterapeutisk mikroanalyse (som udgives af Tony Wigram og Thomas Wosh) til Psyke og Logos temanummer om *Musik og Psykologi* som redigeres af Lars Ole Bonde, til Dansk Psykolog Forenings oversættelse af bogen *Musikterapi* samt Aalborg Universitets festskrift i forbindelse med musikterapiuddannelsens 25 års jubilæum, og meget andet i form af f.eks. tidsskriftsartikler. Denne synliggørelse af et fagligt og videnskabeligt velfunderet fag er vigtig på vej mod videre anerkendelse. Men på denne vej er det stadig vigtigt med et bagland bestående af en bred tværfaglig interessegruppe der kender til anvendelsen af musik som terapi, og har en indgående forståelse

for anvendelsen af musik i behandlingsmæssige sammenhænge.

MTLs rolle i overdragelsen

En anden dansk forening der har interesse i musikterapi er MTL, MusikTerapeuternes Landsklub. Den er delvist drevet af en fagpolitisk interesse og samler musikterapeuter med en akademisk uddannelse i musikterapi. I bestyrelsen af denne forening vil vi meget gerne tage en eller flere af stafetterne her ved overdragelsen for at sikre, at det vigtige arbejde, der er taget hul på, bliver videreført/fuldført. Vi håber at kunne finde nogle modeller for, hvordan arbejdet kan indlemmes og videreføres i MTL, bl.a. i forhold til de tværfaglige kurser.

Tidsskriftet Dansk Musikterapi

Dansk Musikterapi som du netop sidder og læser i nu, er udsprunget af et værdifuldt samarbejde mellem DFMT og MTL. Det bliver nu MTLs opgave at støtte den fremtidige udgivelse af de to årlige numre, hvor der udgives artikler der belyser musikterapifeltet fra mange vinkler – ikke kun fra en forskningsbaseret og terapeuteoretisk vinkel, men i høj grad også med artikler om terapirettet musikundervisning, musikoplevelse og klinisk praksis. For at kunne udgive tidsskriftet er der brug for abonnenter. I MTL-bestyrelsen håber vi at DFMT-medlemmerne vil fortsætte som abonnenter af *Dansk Musikterapi*, og meget gerne også som bidragsydere til artikler og beretninger, og som ambassadører for tidsskriftet.

Europæisk foreningsarbejde

For at vi ikke skal blive ved tanken om at foreninger er et dansk fænomen, vil jeg nævne at folk med interesse for musikterapi også samles for den fælles sag i andre lande og på tværs af landegrænser. Den 29. september 2006 var jeg til møde i Vitoria, Spanien, i *European Music Therapy Con-*

federation, EMTC, hvor der var repræsentanter udpeget af de forskellige landes musikterapiforeninger. 20 lande havde sendt en repræsentant: Portugal, Serbien, Polen, Belgien, Nederlandene, Luxemburg, Italien, Storbritannien, Finland, Schweiz, Estland, Norge, Danmark, Frankrig, Letland, Litauen, Spanien, Tyskland, Østrig og Sverige. På dagsordenen var en fælleseuropæisk registrering af musikterapeuter. Registreringen og udspillet med høje krav til minimumsstandarder til de fuldgyltige medlemmer er beskrevet i DMT 3(1) s. 30-32. Bestyrelsen – Jos De Backer, Julie Sutton og Monika Nocker Ribaupierre – berettede om et afgørende møde i Bryssel med to personer fra EU-kommissionen: Pamela Brumter-Coret (som bl.a. tager sig af fagprofessioner i EU) og Corinne Cuidicelle (som bl.a. har med undervisning at gøre). På mødet blev bestyrelsen gjort opmærksom på vigtige faldgruber i forhold til at skabe for meget kontrol og bureaukrati i bestræbelserne på at få en fælles registrering. EU-repræsentanterne udtrykte, at de var imponerede over, at der var et så stærkt og veletableret samarbejde mellem musikterapeuter i Europa. Dette hjælper ikke nødvendigvis det enkelte land i forhold til en anerkendelse af musikterapifaget, men er et meget positivt udgangspunkt for et videre arbejde mod faglig anerkendelse. Her er vi tilbage ved betydningen af den enkelte forening: at samarbejdsparter samles omkring en fælles sag, og lader den være drivkraften bag en masse konstruktive initiativer. Det betyder ikke at små foreninger som DFMT eller MTL på nogle hundrede medlemmer kan sætte politisk dagsorden, men selv de små foreninger giver mulighed for de konstruktive seje træk, som vi i DFMTs tilfælde kan se, har båret frugt.

Yderligere fra MTL

Etik

En vigtig sag i MTL er en sikring af kvaliteten af det arbejde som musikterapeuter udfører. Derfor har foreningen ved sin start defineret en række etiske retningslinier vedr. musikterapeutens ansvar og forpligtelser. Medlemmer af MTL binder sig til at overholde disse retningslinier, som er at finde på www.musikterapi.org.

Bestyrelsen vil i den nærmeste fremtid gennemgå de etiske retningslinier for at vurdere om det er nødvendigt med en revidering, inden etikhæftet med retningslinierne skal genoptrykkes. Kommentarer til de etiske retningslinier og deres formulering er meget velkomne.

Supervision

Herudover har en supervisionsarbejdsgruppe bestående af Inge Nygaard Pedersen, Ulla Setterberg, Pernille Holland, Vibeke Kristensen og Hanne Mette Ridder haft møde for at afklare, hvilke krav vi ønsker at stille til omfang af supervision for musikterapeuter samt til supervisors kompetencer. Det er et højt ønske, at Inge Nygaard Pedersen kan få mulighed for at gennemføre en supervisionsuddannelse for musikterapeuter. For musikterapeuter, der på et senere tidspunkt ønsker at få en uddannelse som supervisor, er det vigtigt med en nøjagtig dokumentation af, hvilke former for supervision, terapeuten har modtaget eller har ydet til andre. Såfremt vi på EMTC-plan når frem til enighed om en fælleseuropæisk registrering af musikterapeuter, kan det ligeledes være vigtigt at kunne dokumentere, hvad den enkelte har modtaget eller ydet af terapi og supervision. For at tage hul på denne udvikling, kan musikterapeuter på MTLs hjemmeside downloade registreringskemaer for individuel-, gruppe- og peersupervision samt individuel- og gruppeterapi (klik ind under <Her og nu> og derefter <MTLmedlemmer>). Vi opfordrer medlemmerne til at gøre brug af skemaerne og

meget gerne videreformidle deres erfaringer med dem til bestyrelsen.

Jubilæum og landsmøde

Endelig arbejder vi på en spændende kombination i forbindelse med 25-års jubilæet for musikterapiuddannelsen og

MTLs årlige landsmøde. Sæt derfor kryds i kalenderen for den 21. september til et træf for alle musikterapiinteresserede i Aalborg, og den 22. til et “dagen-derpå”-landsmøde for alle MTLmedlemmer.

JUBILÆUM!

MUSIKTERAPIUDDANNELSEN – 25 ÅR!

FREDAG DEN 21 SEPTEMBER KL 10-17. Auditorium B. Fibigerstræde.

PROGRAM FOR DAGEN

KL. 10.00-13.00 Historiske forelæsninger af: Musikterapeut Claus Bang, Professor Hans Siggaard Jensen, forhenværende Rektor Sven Caspersen, Professor Inge Nygaard Pedersen, Lektor Benedikte Scheiby, Lektor, tidl. Formand for censorudvalget og protektor Søren Willert, Dekan Ole Prehn, Professor Tony Wigram, Lektor Lars Ole Bonde, (Lektor Ulla Holck/Lektor Niels Hannibal/Post Doc Hanne Mette Ochsner Ridder), Rektor Finn Kjærdsdam, Institutleder Christian Jantzen.

KL. 13.00-14.00 Frokost (Kan købes udenfor auditoriet i form af 2-3 sandwiches og 1 vand for 40 kr.)

KL. 14.00-15.30 REVY OVER TEMAET: "MUSIKTERAPI OG FORDOMME GENNEM 25 ÅR" (Indslag fra nuværende og tidligere lærere og studerende, tovholder Ulla Holck)

KL. 15.45 Reception. Krogstræde 6. Kantinen. Alle er velkommen!

Vel mødt.

PS: Kære kandidater i musikterapi. Find frem til jeres gamle studiekammerater og mød op på dagen. Vi glæder os til at se jer.

Anvendelse af lydoptagelser i videnskabeligt arbejde

Andreas Lundsryd Jensen

Stud.mag. i musikteknologi, AAU. Kontakt:andreaslundsryd@gmail.com

Introduktion

Jeg ønsker med denne artikel at beskrive centrale problemstillinger vedrørende anvendelse af lydoptagelser som dokumentation i videnskabeligt arbejde, samt at give nogle råd til hvordan man med simple midler laver en god optagelse.

Under min uddannelse på det daværende institut for musik og musikterapi, har jeg set eksempler på, at musikterapeuter har opfattet endda relativt primitive optagelser af sessioner som værende en komplet og fyldestgørende lydlig dokumentation heraf. Jeg mener bestemt at optagelser er et rigtig godt – og vel næsten uundværligt – redskab. Netop derfor er det vigtigt, ikke mindst i videnskabeligt arbejde, at se på de problemstillinger og begrænsninger der er i enhver optagelse. Især fordi der ved en enhver optagelse er foretaget en række – måske tit ubevidste – valg (f.eks. placering af mikrofoner), der farver resultatet betydeligt. Mange af de ting jeg nævner i det følgende kan virke elementære, men jeg mener alligevel det er ting, det er vigtigt at være opmærksom på når lydoptagelser bruges som dokumentation.

Hvad optages – instrument/sang eller hele situationen?

Før man begynder at lave, analysere eller på anden måde arbejde med en optagelse, er det vigtigt at gøre sig nogle overvejelser om, hvad det er for en optagelse man har med at gøre, eller ønsker at lave. Grundlæg-

gende mener jeg, at optagelser i denne forbindelse kan inddeles i to hovedkategorier: *situationsoptagelse* og *instrumentoptagelse*.

Situationsoptagelsen er en optagelse, hvor igennem det er forsøgt at gengive den samlede lydige situation. Herunder rummets akustik, udefrakommende støj, elementernes oprindelige klang og udtryk samt disses indbyrdes forhold. Fordelen ved denne fremgangsmåde er, at man ved at lytte til optagelsen får et indtryk af, hvordan det samlede lydbillede var i virkeligheden. Ulempen er, at det kan være svært at skelne og opfatte detaljer i de enkelte instrumenter, hvilket kan besværliggøre transskription og analyse. Det skal dog siges, at man sjældent får en fyldestgørende gengivelse af den faktiske lyd i lokalet, men kun en fornemmelse af denne. I et almindeligt stereosignal – og især i mono – mangler der mange retningsinformationer. Optagelsens realisme afhænger naturligvis også af udstyret den afspilles på. Denne type optagelse er typisk foregået ved, at man har placeret én eller to mikrofoner centralt i rummet.

Ved *instrumentoptagelse* er målet at gengive de enkelte elementer så tydeligt og detaljeret som muligt. Her prøver man at gengive elementerne uden støj, uden den naturlige rumklang fra lokalet og uden hensynten til instrumenternes klang i situationen. Resultatet er en optagelse, hvor det er nemt at høre hvad de enkelte instrumenter spiller. Dette gør transskription og analyse af det enkelte instrument lettere. Til

gengæld mangler der i denne type optagelse en dokumentation af lydbilledet, som det faktisk var i den givne situation. Denne type optagelser foretages typisk ved, at man placere mikrofoner tæt på de enkelte instrumenter – ofte flere mikrofoner ved hvert instrument.

Hvilken metode man skal vælge afhænger af ens mål med optagelsen. Hvis man ønsker at dokumentere, hvad de enkelte instrumenter spiller er instrumentoptagelse den bedste løsning. Hvis målet er en dokumentation af den samlede lyd i lokalet under sessionen, er situationsoptagelsen bedst. Den optimale løsning er en multi-track optagelse, hvor man kan kombinere de to metoder og under afspilning vælge, hvilken man vil høre.

Forhold, der har indflydelse på dokumentationen af musikken og på lydens autenticitet

Der er en række forhold, der har indflydelse på, hvor naturtro en optagelse er. Mange af disse forhold har så stor betydning for lyden, at det er vigtigt at være opmærksom på dem ved analyser, der i større eller mindre grad bygger på optagelsen.

Alle lyde består af svingninger i luften – hurtige svingninger giver høje frekvenser og langsomme svingninger giver dybe frekvenser. Lydens klang er bestemt af sammensætningen af disse frekvenser. Mikrofoner "farver" lydkildens klang, idet den ikke gengiver alle frekvenser lige godt. Dvs. at en stemme kan lyde dybere eller lysere og kan i det hele taget have en anden klang, når den opfanges af en mikrofon. Det meste andet udstyr (minidisc optagere, forstærkere, højtalere m.m.) farver også lydens klang, hvilket resulterer i en i sidste ende meget farvet lyd, når lyden er blevet optaget, distribueret og afspillet.

En anden faktor er dynamikken i opta-

gelsen. Når man ser en film i fjernsynet, kan man høre de høje brag uden at holde sig for ørene, og samtidig høre personerne hviske uden at skulle anstrenge sig. Dette skyldes hovedsageligt en teknik, der hedder *komprimering*. Komprimering laves med en kompressor, der kort fortalt hæver de svage signaler og dæmper de kraftige. Resultatet er et lydbillede uden de store dynamiske udsving, der ellers er naturlig i stort set alle lydkilder. De fleste minidisc-optagere og mange båndoptagere har en sådan kompressor indbygget, hvilket gør, at de lyde man optager får et meget mindre dynamisk udtryk, end de havde i virkeligheden. En trommeslager vil på optagelsen foretaget med en kompressor lyde mere jævn i sin dynamik, uden de store forskelle der måske var da han spillede. Komprimeringen betyder dog ikke nødvendigvis, at lyden ikke opfattes som dynamisk, idet at man på de fleste instrumenter – og især ved sang/tale – kan bestemme lydstyrken ud fra klangen. Det dynamiske udtryk vil altså delvist blive bevaret. Den store fordel ved komprimering ved optagelse er, at man ikke behøver at indstille indspilningsniveauet på sin optager. Kompressoren tilpasser automatisk dette til lydstyrken i lokalet.

Ved sammenspil mellem flere instrumenter og/eller sangere er der yderligere en række problemstillinger. P.g.a. mikrofonernes placering i forhold til de enkelte instrumenter, er det ikke sikkert, at instrumenternes indbyrdes styrkeforhold på optagelsen modsvarer det forhold der var i virkeligheden. F.eks. kan trommerne på en optagelse være meget kraftige i forhold til klaveret, mens de to instrumenter i virkeligheden var jævnbyrdige. Hertil kommer at elementernes rummelige placering ikke er tilstrækkeligt repræsenteret i en stereo-optagelse. Stereo er (i bedste fald) to-dimensionelt. Det er muligt at høre om et instrument er pla-

ceret til højre eller venstre, men ikke om det er foran, bagved, ovenover eller nedeunder. Dvs. at man ikke kan høre hvordan de mennesker, der spiller på instrumenter er placeret i forhold til hinanden, og dette er ofte vigtigt for sammenspillet mellem dem.

Praktiske råd til optagelser

Det er svært at give nogle generelle råd, da den bedste løsning i en given situation er afhængig af det materiale der skal optages, samt det udstyr der er til rådighed. Men der er alligevel nogle ting jeg vil give et ord med på vejen.

I de fleste tilfælde, er det bedst at slå kompressor/limiter fra, hvis der er sådant på dit udstyr (se evt. din manual) og selv indstille indspilningsstyrken (de kraftigste lyde skal give mest muligt udslag uden at overstyre). Hvis der er ekstreme dynamiske udsving i musikken, kan det være en fordel at indspille med kompressor, da man ellers risikerer, at de svage passager "drukner", eller de kraftigste passager overstyrer. Som før nævnt går dette dog ud over den oprindelige dynamik.

Næste skridt er at bestemme om man vil lave en situationsoptagelse eller en instrumentoptagelse. Hvis du vælger en situationsoptagelse, er næste skridt at vælge *perspektiv*. Skal optagelsen repræsentere klientens oplevelse, terapeutens oplevelse eller noget tredje? Mikrofonerne placeres der, hvor man ønsker lytteren af optagelse skal placeres.

Hvis du vælger instrumentoptagelse bliver det lidt mere kompliceret. Du skal placere én eller flere mikrofoner ved hvert af de instrumenter du vil have optaget. Hvis du kun optager to instrumenter kan du med

fordel optage det ene i venstre kanal og det andet i højre kanal (dette kan gøres med en almindelig minidisc-optager udstyret med to mikrofoner). Det giver dig mulighed for at "zoome ind" på det enkelte instrument når du afspiller. Hvis du skal optage flere end to instrumenter kan du gruppere instrumenterne, så halvdelen er i den ene kanal og den anden halvdel i den anden. En anden mere avanceret mulighed er at bruge *multitrack-optagelser*. Her kan du optage signaler fra f.eks. 8 mikrofoner på hver sin kanal, så du efterfølgende kan lytte til dem enkeltvis eller i forskellige kombinationer. Dette giver også mulighed for at benytte to af kanalerne til en situationsoptagelse og de øvrige til en instrumentoptagelse. Multitrack optagelser kan laves på computere med et specielt lydkort og på de fleste harddiskrecordere.

Til dokumentation af terapeutisk arbejde kan jeg ikke forestille mig, at det er nødvendigt med et stort, professionelt setup. Men det er en illusion at tro, at en minidisc-optagelse giver en neutral gengivelse af en session. Og da optagelserne ofte spiller en central rolle i dokumentation af terapeutisk arbejde, opgaver og forskning, er det min klare overbevisning, at man ikke ukritisk og uden forbehold kan benytte sådanne optagelser på videnskabelig forsvarlig vis. Det vigtigste er, at forholde sig kritisk til optagelserne, beskrive hvordan de er foretaget, samt beskrive hvorfor man har valgt pågældende mikrofonopstilling mv.

Denne artikel er naturligvis ikke en fyldestgørende gennemgang af emnet. Hvis du vil vide mere om mikrofoner og mikrofonteknik, har jeg samlet et par relevante links her: <http://lyd-teknik.dk/terapi>

Rejseberetning – Musikterapi i Bosnien

Om kaos, aggression, løve-lege og musik

Mathias Halgrener Granum

Stud.mag musikterapi siden 2004. Studerede fra 2002-2004 på det Jyske musikkonservatorium med saxofon og sammenspilsledelse som hovedfag.

Baggrund

I September 2006 tog jeg, sammen med seks andre Europæiske musikterapistuderende, til Mostar, Bosnien, gennem EAMTS (European Association for Music Therapy Students), for at tilbyde vores frivillige arbejdskraft på begge sider af floden Neretva, som siden krigen har udgjort den symboliske skillelinie mellem muslimer og katolikker. Jeg har desuden interesse i ikkevoldeelig kommunikation (også kendt som 'giraf-sprog') og konflikthåndtering.

Mostar

Jeg går på en smal og overtrafikeret gade i centrum af Mostar, hvor der er så varmt, at jeg ville have hældt indholdet af min vand-dunk ud over hovedet på mig selv, hvis ikke det var fordi begge mine hænder er optaget af at bære en djembe, en guitar samt en pose med mindre percussioninstrumenter. Jeg følges med Jacqueline fra England, som er min med-terapeut, og Jantina fra Holland, som er en af organisatorerne bag projektet. Vi er på vej til børnehjemmet, som er et af de tre steder vi arbejder. Inden vi træder ind ad porten, advarer Jantina os: "Husk at det kan være ret kaotisk der. Sidste år var der et par af børnene som opførte sig meget aggressivt" siger hun mens hun tager sin halskæde af og lægger den i lommen. Ingen problem, "we'll just go with the flow" siger

jeg, og tænker at 'så slemt kan det da heller ikke være'...

Børnehjemmet var den kontaktinstitution, hvor det var mest kaotisk at være og sværest at lave reelt musikterapeutisk arbejde pga. mangel på egnede lokaler. Derudover arbejdede vi på et hjem for voksne med et bredt spekter af fysiske og mentale handicaps og på Pavarotti Music Center, som er et veludstyret musik- og kulturhus, der har en afdeling reserveret til musikterapi. I en af centerets marmorgange hænger en collage med alle de tidligere praktikanter og junior musikterapeuter, der har været tilknyttet siden centerets musikterapiafdeling blev oprettet i 1998. Det var interessant for mig at bemærke, at der næsten hvert eneste år har været danskere dernede, enten en enkelt måned med EAMTS, eller også i længere ophold på et halvt til et helt år. Det, der kan trække en nyuddannet dansk musikterapeut til Bosnien, må uden tvivl være de store muligheder for at få erfaring samt oplevelsen af, at der er et påtrængende behov for det musikterapeuter har at tilbyde.

I Pavarotti centerets veludstyrede musikterapilokale arbejdede vi to gange om ugen med en gruppe bestående af tre livsglade sigøjner- (eller 'Roma') piger, som tilsyneladende kom fra relativt velfungerende, om end meget fattige, familier.

Helt anderledes kaotisk var det at ar-

bejde på det tidligere nævnte børnehjem. Jeg var blevet advaret om de ustrukturerede forhold, så det overraskede mig ikke, at terapien ikke kom til at foregå i et konventionelt musiklokale, men i stedet skulle finde sted skiftevis i hjemmets gymnastiksal og bibliotek. Det, der kom bag på mig var, hvor svært det var at få samling på fire seksårige drenge, når de først havde fået øje på bibliotekets rullende kontorstole. I vores anden session, som Jacqueline efterfølgende betegnede som sit livs sværeste, gik de første totredjedele af timen stort set med at beskytte vores guitar, klarinet, bibliotekets stole og inventar, samt børnene selv mod deres egen risikosøgende adfærd. Børnene, vi havde med at gøre, bar præg af at være vokset op i et miljø, hvor de oplever et stort savn efter voksenkontakt og derfor er villige til at udsætte sig selv for risici, såsom at kravle højt op ad en vindeltrappe og stille sig på ydersiden af gelænderet, for at få opmærksomhed.

Det slog mig, at det der endelig fangede alle børnenes opmærksomhed efter tyve minutters kaos og spredt fægtning var, da Jacqueline og jeg kravlede ned på alle fire og begyndte at lege løver. Hurtigt begyndte børnene at kopiere vores snurrende udtryk, og efterhånden udviklede det sig til en kamp hvor de, med magiske besværgelser eller dramatiserede karateslag, gang på gang fik os til at falde døde om. Luften blev intens af opildnet latter og monsterbrøl fra alle sider. Pludselig var der ingen problemer med at samle dem om samme aktivitet. Tværtimod var det umuligt at stoppe dem igen, selv da Jacqueline forgæves forsøgte at lege uskyldig kanin i stedet for. Aggressionen, kampen og det at være stærk og kunne besejre en fjende engagerede dem i overvældende grad. Efterfølgende har jeg tænkt over, om det er det jeg har lyst til at give dem – jeg med min interesse i Ikkevolde-

lig Kommunikation, og min viden om hvad konflikt har gjort ved landet. Samtidig havde jeg en følelse af, at det netop var der i den på én gang aggressive og livfulde leg, at jeg for alvor havde kontakt med børnene, og vi alle havde det sjovt. Det skal nok tilføjes, at alle børnene forstod forskellen på at mime og at kæmpe rigtigt, hvilket naturligvis var en forudsætning for at legen overhovedet var mulig.

I løbet af de følgende sessioner, hvor børnene gradvist fik mere interesse for instrumenterne, blev aggressionen også et ofte forekommende udtryk. Et typisk syn ville være en dreng der sidder med en tromme og slår på den med al sin kraft, med et sammenbidt ansigtsudtryk, monotont, næsten mekanisk, i op til adskillige minutter. På grund af vores korte ophold i byen, som jo kun strakte sig over én måned, havde vi ikke mulighed for, at arbejde i dybden med sådanne følelser. Men da jeg er i den situation, at jeg skal tilbage til Mostar i praktik fra februar til juni 2007, er jeg nu nysgerrig efter at vide, hvad der vil ske, hvis jeg som terapeut virkelig kan rumme børnenes aggression og på en legende måde over længere tid kan give dem lov til at udleve den. Mit opfattelse er, at der i et terapiforløb ofte kommer noget interessant ud af at starte netop dér, hvor der er mest liv hos klienten. Min nysgerrighed går så blandt andet på, om aggressionen af sig selv kan komme til at tage en anden form og f.eks. gå fra den dramatiserede kamp mod løverne til at tage en mere symbolsk musikalsk form, hvor det ikke handler så meget om at gøre skade men i mere ren form handler om at føle sig stærk og spille kraftfuldt. For styrke og handlekraft er uden tvivl nogle dybtliggende og vigtige behov for disse børn, som lever i en hverdag med megen utryghed og magtesløshed.

Opholdet i Mostar levede fuldt op til mi-

ne, ellers høje, forventninger og ud over mødet med en anden europæisk kultur, gav det mig også chancen for at møde en vifte af musikterapikulturer og -metoder, i kraft af mine rejsefæller. Blandt andet føltes det både trygt og inspirerende at arbejde i hold på to terapeuter ad gangen og eksperimentere med, hvad det giver af muligheder for henholdsvis at have overblikket over hele gruppen, eller tillade sig at fokusere på kontakten med det enkelte barn. Opholdet har givet mig en slags ekstra, frivillig praktik og nogle spændende erfaringer, som jeg kan tage med mig i mit videre arbejde med musikterapi.

Da vi siger farvel til børnene på børne-

hjemmet den sidste dag, efter at have gjort dem klart at vi skal hjem til Danmark og England, løber i en mindre kødrand efter os på børnehjemmets gårdsplads. De vil gerne fotograferes i alle mulige opstillinger, og en enkelt fyr kommer hen og siger "Hiaaa Hi-aaa" som man gør til en hest, fordi han gerne vil have en sidste ridetur på ryggen, før vi går. Da vi går ud af porten løber en af teenagepigerne med ud og stiller sig midt på vejen, som er relativt trafikeret, men vi har lært ikke at tage notits af den slags risikoadfærd. Vi vender os om længere nede ad gaden og vinker, og hun vinker igen, hvorefter hun går tilbage på fortovet og ind på børnehjemmet.

Min arbejdsdag – på enghaven

Charlotte Bro Zachariassen

Cand. mag. i musikterapi. Ansat som musikterapeut, 30 timer ugentligt, på OK- Centret Enghaven i Søvind. Kontakt:chabroza@gmail.com

Enghaven er et socialpsykiatrisk center med omkring 60 faste beboere og 40 dagbrugere. Jeg er tilknyttet "Genoptræningen", som er en genoptræningsafdeling for hovedsageligt yngre beboere.

Det er mandag morgen og jeg møder kl. 8.30 på Genoptræningens kontor, hvor jeg stiller min taske og går til morgenmøde for beboere og personale på Tankegangen; den ene af Genoptræningens to afdelinger. Som sædvanlig begynder morgenmødet med en sang, som jeg akkompagnerer med guitar. Heldigvis tager vi ikke den, hos os så tyndslidte "De nære ting" i dag. Derimod synger vi "Det er i dag et vejr" og slutter mødet af med "Ramund". Alle går hver til sit og jeg går over i mit "musikhus", hvor det meste af min dag udspiller sig.

I musikhuset gør jeg klar til min første klient, en mand i 40'erne, som går til musikterapi en halv time én gang om ugen. Han er en mand, som ikke har meget kontakt med andre, så det at komme i musikterapi er i sig selv en træning i at være sammen med et andet menneske. Han ankommer til musikterapien præcis kl. 10.00 som aftalt. Vi begynder med at lytte til en improvisation, som vi optog i sidste session, hvorefter vi får en snak om denne. Herefter spiller vi sammen på de nyindkøbte congas, hvor vi har fokus på samspillet og at lytte til hinanden. Vi laver en aftale om at vi skiftes, så den ene holder en grundrytme og den anden improviserer. Vi slutter af med at evaluere, hvorledes vores spil udfoldede sig, og hvor-

dan det var for klienten at spille på congas, da det er nyt for ham.

Næste opgave er et hjemmebesøg hos en af Trinbrættets (Genoptræningens anden afdeling) dagbrugere; en kvinde først i tyverne, som jeg ekstraordinært er sekundær kontaktperson for. Vi går en tur i solen og får en snak om, hvordan hun har det her og nu, og hvordan hun har haft det den sidste tid. Alt i alt er hun i rimelig balance, og jeg tager tilbage til Enghaven med en god fornemmelse i maven.

Det er nu frokosttid, og i dag spiser jeg sammen med nogle kolleger og en dagbruger på Tankegangen. Oftest holder jeg pause sammen med nogle kolleger, men nogle gange spiser vi sammen med beboerne. Når vi spiser sammen er personale og beboere tilstede på lige fod, og der er plads til sjov og snak om vind og vejr. Jeg synes det er en kvalitet at opleve beboerne i forskellige sammenhænge, da jeg her ser nogle sider af dem, som ikke altid kommer frem i musikhuset. Hermed lærer jeg dem bedre at kende.

Kl. 12.30 kommer næste klient. En mand i 50'erne som kommer og synger en halv time hver uge. For øjeblikket synger han Bruce Springsteens "Human Touch". Han har en behandlingsdom og siger om sig selv, at han "er født rødhåret" og har temperament. Jeg oplever dog en venlig og følsom side af ham i musikhuset, hvor den ofte står på sentimentale rocksange. Som barn har han sunget meget og har været forsanger i et skoleband. Han er meget optaget af musik

og har en stor cd-samling. Han har oplevet at have mistet sin sangstemme, da han kom i puberteten, men har genfundet den i musikterapien, hvilket har været et væsentligt mål for ham. Han har følt at stemmen har været meget svag, men at den nu er blevet stærk igen. Han har fået mere selvtillid og tør nu høre sin stemme i mikrofonen.

Den næste klient lader vente på sig. Han har en tid kl. 13.00, men da klokken er 13.15, er han ikke kommet endnu. Jeg får lidt styr på mine notater og går over i cafeen for at mødes med dagens sidste klient, som er en kvinde først i 30'erne. Vi tager en kop kaffe og synger et par sange akkompagneret af cafeens musikalske medarbejder. Herefter går vi sammen over i musikhuset. Klienten er for øjeblikket indlagt på Horsens syge-

hus, da hun har været psykotisk. Hun har det bedre nu og skal udskrives om et par dage. Vi får en snak om sygdomsforløbet, det der er gået forud samt hendes livssituation her og nu. Hun har brug for at snakke og det meste af sessionen, som varer en time, går med det. Vi slutter af med at synge "Fra Mols til Skagen" som hun er glad for i øjeblikket, og hun morer sig med at synge sangen ligesom Aud Wilken. Stemningen er let og står i kontrast til det svære sygdomsforløb, hun har været igennem. Musikken og det at synge bliver en modvægt til det tunge og klienten får fat i sin livsgnist og positive energi.

Efter en almindelig dag på Enghaven er det nu tid til at lukke og slukke og lade op til en ny arbejdsdag.

Kandidatdag på AAU

Lars Ole Bonde

Lektor Ph.d., GIM-musikterapeut, AAU. Kontakt: lobo@hum.aau.dk

For fjerde gang arrangerede musikterapiuddannelsen en særlig dag for nybagte kandidater i musikterapi. I år var manifestationen den hidtil største, idet ikke mindre end 13 kandidater har fået bedømt speciale i det forløbne år, mange af dem med topkarakterer. 6 kandidater ønskede at præsentere deres arbejde for et talstærkt publikum af lærere, studerende, musikterapeuter og familiemedlemmer. Lise Laursen blev af sygdom forhindret i at holde sit foredrag, men ellers bød dagen på foredrag af Miriam Karpantschof, Signe Lindstrøm, Chris Lykkegaard, Ilan Sanfi og Stine Lindahl Jacobsen.

Af specialeoversigten i rubrikken Forskningsnyt kan man tydeligt se på emnerne, hvordan specialet – ofte baseret på 9. semester-praktikken – bruges til at “indvinde nye landområder” for musikterapien. Det er godt for den faglige udvikling, at de nybagte kandidater kan dokumentere musikterapiens effekt og/eller relevans inden for et nyt område – og dejligt at vide, at dette ofte fører til job på praktikinstitutionen. Kandidatdagen giver også kandidaterne mulighed for at arbejde med formidlingsaspek-

tet af det kliniske og teoretiske arbejde. Ofte er det kandidatens første ‘powerpoint-præsentation’, og der bliver tydeligvis lagt et stort arbejde i at formidle erfaringer og undersøgelsesresultater på en klar og forståelig måde. Kandidaterne opfordres eksplicit til at omarbejde deres foredrag til artikler i *Dansk Musikterapi*, for det er vigtigt at udvikle en kultur, hvor det er en selvfølge at musikterapeuter formidler interessante erfaringer og dokumenterede arbejdsresultater til kolleger. Se mail-adresse for henvendelse bagerst i bladet.

På instituttet/uddannelsen er kandidatdagen både en vigtig faglig dag, hvor kandidaterne får mulighed for at formidle deres arbejde til yngre studerende og kolleger, og en festlig dag, hvor uddannelsen tager afsked med manér. Ved den efterfølgende reception blev der holdt taler, og hver enkelt studerende fik overrakt et musikcitater med relation til deres arbejde, en hilsen fra uddannelsen, – og en rød rose fra MTL, som en velkomsthilsen til det professionelle liv som musikterapeut. De fremmødte kandidater blev fotograferet, og her er resultatet:

Forskningsnyt

Oktober 2006 – februar 2007

Lars Ole Bonde

Lektor, ph.d., GIM-musikterapeut (FAMI). Kontakt: lobo@hum.aau.dk

Lars Ole Bonde *Lektor, Ph.d, GIM-musikterapeut, AAU. Kontakt: lobo@hum.aau.dk*

Specialeafhandlinger i musikterapi

Signe Lindstrøm: *Det ka' vi bare, Mor... Udvikling af positive interaktionsmønstre imellem mor og søn i familie-musikterapi.*

Ulla Hyldgård: *De ældres egne ord. En kvalitativ undersøgelse af ældres beskrivelser om deltagelse i musikgruppe og en videnskabsteoretisk diskussion af to forskellige analysetilgange.*

Martin Pagh: *Identitet og livskvalitet – set i et narrativt og socialkonstruktionistisk perspektiv.*

Perla Leifsdóttir: *Musikterapi i onkologien. Guided Imagery and Music med kræftpatienter.*

Ilan Sanfi: *Udvikling og dokumentation af et specialdesignet musikkoncept til pædiatriske cancerpatienter på Skejby Sygehus.*

Julie Bøtcher-Rasmussen & Vibeke Kristensen: *Musikterapi med grupper af medarbejdere.*

Se i øvrigt rubrik om Kandidatdag på AAU.

Publicerede forskningsartikler og andre relevante udgivelser af danske forskere

De universitetsansatte (AAU-) forskeres engelsk-sprogede artikler, bøger og bogkapitler kan løbende findes i databasen *Videnbase Nordjylland* (VBN: www.vbn.aau.dk). Forskerne er ualmindeligt produktive, så følg med!

I denne spalte informeres kun om artikler, kapitler og bøger på dansk – naturligvis også om tekster forfattet af andre end AAU-ansatte forskere (også når de er på engelsk).

Kristine Skou Rydahl: Undervisningsrelateret musikterapi. *Specialpædagogik*. Årg. 26, nr. 5 (2006). Om musikterapeutens arbejde på Århus Amts specialskole.

Malene Skov Jensen: Musik skaber vej ud af isolationen. Musik giver mig alt. Om brugen af musikterapi på Træningshøjskolen Vissegård i Aalborg, der henvender sig til unge mellem 18 og 25 år med psykiske, sociale og psykosomatiske problemer. *Socialpædagogen*. Årg. 63, nr. 16 (2006). S. 11-13

Carl Bergstrøm-Nielsen (2006): *Sound Is Multi-Dimensional. Parameter Analysis As A Tool For Creative Music Making.* <http://hjem.get2net.dk/intuitive/par/>

Hanne Mette Ochsner Ridder, Aase Marie Ottesen & Tony Wigram: *Pilotprojekt: musikterapi som personcentreret terapiform med frontotemporal demensramte*. Aalborg Universitet 2006. Projektet undersøger og vurderer, om der med udgangspunkt i livskvalitetsforskning kan peges på relevante måleredskaber som generelt kan anbefales i forhold til svært demensramte, samt hvilke der specifikt kan anvendes til måling af individuel musikterapi med personer med frontotemporal demens. Projektrapporten kan bestilles eller downloades fra www.demensportalen.dk

Lars Ole Bonde og Hanne Mette Ochsner Ridder har oversat, bearbejdet og redigeret bogen *Musikterapi* (København: Dansk Psykologisk Forlag). Forfatterne er **Rachel Darnley-Smith & Helen Patey**, og bogen udkom i 2002 under titlen *Music Therapy* på forlaget Sage Publications. Den danske udgave rummer bl.a. kapitler om dansk musikterapis historie og om forskningen på AAUs internationale forskerskole.

Nye ph.d. projekter

Forskerskolen på AAU har optaget en ny udenlandsk ph.d. studerende på et af de såkaldte scholarship-stipendier. **Lisa Summer**, som er leder af musikterapiuddannelsen på Santa Maria College, har fået godkendt projektet *Client Perspectives on the Music Experience in Music-Centered GIM*. Man kan læse nærmere om projektet på forskerskolens hjemmeside <http://www.musikterapi.aau.dk/Engelsk%20forskerskole/Index.htm>

Nye forsknings- og dokumentationsprojekter

Lars Ole Bonde: *Udvikling af et tværfagligt psykosocialt forskningsmiljø for humanistisk kræftforskning ved det humanistiske fakultet AAU.*

Projektet er i ansøgningsfasen – foranlediget af opslag fra Kræftens Bekæmpelses Psykosociale Forskningsudvalg. Tanken er, at forskningsmiljøets deltagere skal udvikle et universitetsinternt tværfagligt netværk og et dansk netværk for psykosocial, humanistisk terapiforskning med en international forgrening. Miljøet skal desuden udvikle og gennemføre et antal humanistiske kræftforskningsprojekter.

På www.vbn.aau.dk kan man løbende følge med i AAU-forskernes projekter.

Evt. relevante udgivelser fra udlandet

Trygve Aasgaard (red.) (2006) *Musikk og helse*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Bogen er skrevet som grundbog til de norske musikterapiuddannelser, der jo begynder med et år med temaet 'musik og helse'. Den er bredt anlagt som en introduktion til helseorienteret musikpædagogisk og musikterapeutisk arbejde med forskellige målgrupper. Blandt forfatterne er (udover redaktøren selv) **Even Ruud**, **Gro Trondalen**, **Rudy Garred**, **Brynjulf Stige** og **Audun Myskja**.

– se i øvrigt anmeldelsessektionen på www.njmt.no

Andet

Siden sidst er biblioteket på Kroghstræde 6 blevet lukket pga. fakultetets og instituttets vanskelige økonomi. Bibliotekar Else Egeberg arbejder fremover for Dansk Center for Jazzforskning (AAU). Det er en sørgelig begivenhed ikke mindst for musikterapiforskerne, som nu må undvære Elses altid beredvillige og professionelle hjælp. Musikterapi-bogsamlingen opretholdes som et håndbibliotek på K6, dvs. at materialet kun kan benyttes og studeres på stedet efter aftale, mens udlån af musikterapibøger, specialer osv. fremover udelukkende foregår via AUB.

Even Ruud har holdt tiltrædelsesforelæsning som adjungeret professor i musikterapi på AAU. Der var flot fremmøde den 9. februar til forelæsningen *Musikterapi – et humanistisk projekt*. Forelæsningen er blevet 'streamet', dvs. at den kan (gen)opleves via computeren. Se nærmere andetsteds i dette nummer.

Nogenlunde samtidig med dette nummer af *Dansk Musikterapi* udkommer psykologitidsskriftet *psyke & logos* med temanummeret "Musik og psykologi". Nummeret svarer i omfang til 2 velvoksne bøger (i alt ca. 600 sider). **Lars Ole Bonde** er gæsteredaktør, og omkring 30 danske, norske, svenske og engelske

forfattere bidrager med vægtige artikler. Udover samtlige AAUs musikterapi-forskere (fastansatte og ph.d.-stipendiater) kan jeg nævne navne som **Frede V. Nielsen**, **Sven-Erik Holgersen**, **Kirsten Fink-Jensen** (alle DPU), **Peter Vuust** (CFIN), **Alice Theilgaard** (prof. emerita i psykologi), samt velkendte udenlandske navne som **Even Ruud**, **Gro Trondalen**, **Mats Uddholm** og **Tia DeNora** .

Kontakt vedr. denne rubrik: lobo@hum.aau.dk Se i øvrigt www.musikterapi.aau.dk

Musikterapi Quiz – vind en flaske vin!

Ulla Holck

Ph.d., lektor, studiekoordinator for musikterapiuddannelsen

Musikterapi og musikterapeuter er underlagt mange mere eller mindre underholdende fordomme. Lige fra *Den glade vandrør med guitaren* til *Flipperen med krystalkugler og weekendkurser*. I januar bragte Nordjyske Stiftstidende således 2 mindre artikler foruden en leder, der handlede om et kursus for sundhedspersonale udi de ‘alternative’ behandlingsformer. Her blev musikterapi nævnt – ganske vidst som en af de mere seriøse sammen med akupunktur – men...! Efter Dansk Forbund for Musikterapis seriøse arbejde gennem alle årerne, og efter 25 år med en kandidatuddannelse på Aalborg Universitet, de sidste 15 år med en international anerkendt ph.d.-forskerskole, kunne man jo godt ønske sig, at det generelle informationsniveau om faget var lidt højere!

Næsten samtidig med smørrierne i Stiften blev alle uddannelser på AAU bedt om at lave 10 spørgsmål til en quiz, som AAU's PR-afdeling lancerer her i foråret under titlen 'Er du rigtig klog'. Da man ikke kan forvente at andre kan svare på spørgsmål om musikterapi, inddrog jeg de omtalte fordomme i mine svarangivelser – så kan man jo passende teste såvel sin viden som sine fordomme! Og en quiz skal læseren jo ikke snydes for, så her har du muligheden for at teste dig selv. (Quiz'en kan i øvrigt bruges som inspiration til indslag til jubilæumsrevyen – se annonce andetsteds i bladet.)

Musikterapi er: 1. en forskningsbaseret

behandlingsform 2. lydtapet i Dagli' Brugsen 3. lydhealing med klangskåle og røgelse

Musikterapeuter anvender musik til at skabe kontakt til bl.a.: 1. sprogløse klienter 2. forvirrede universitetslærere 3. den indre svinehund

Uddannelsen til musikterapeut kan tages på: 1. AAU's 5-årige kandidatuddannelse 2. tre weekendkurser over fire år 3. musikskolen

Til optagelsesprøven til musikterapiuddannelsen skal ansøgeren: 1. spille et forbedret stykke på sit hovedinstrument 2. spille Måneskinssonaten på tuba 3. udtrykke en smertefuld barndomserindring på bongotromme

Klienter i musikterapi kan forvente: 1. forskningsbaseret behandling 2. en medicinmand i bastskørt 3. to timers afspænding til Stockhausens 1964 "Mixtur" for orkester, 4 Sinusgeneratorer og 4 Ringmodulatorer

Musikterapeuter er bl.a. ansat på: 1. offentlige behandlingsinstitutioner 2. apoteker med speciale i Music Cure 3. private behandlingshjem for samspilsramte akvariefisk

På Aalborg Universitet møder man musikterapeuter: 1. på den 5-årige kandidatuddannelse til musikterapi 2. institut for anvendt maskinstøj og lydfilosofi 3. i basisgrupper for klimakteriemakreller

Musikterapiforskningen fokuserer på: 1. den musikterapeutisk behandlings effekt og proces 2. forbedring af terapeuters IQ 3. Mozartkugle-effekten

Musikterapi Quiz – vind en flaske vin!

Musikterapi anvendes til: 1. udvikling af klienters potentialer 2. forøgelse af produktiviteten i øko-landbrug 3. forbedring af lyd-miljøet hos DSB

Kandidater i musikterapi er fortrinsvis organiserede i: 1. Dansk Magisterforening 2. 3F 3. sig selv

Vind en flaske vin! Send dit svar til dansk@musikterapi.org senest 1/9 2007. Mærk mailen med Quiz. Der trækkes lod blandt de rigtige indsendte svar. Vinderen annonceres i næste nummer af Dansk Musikterapi, men får inden da besked direkte af redaktionen.

Tuba som musikterapeutisk hovedinstrument?

– ændrede studieordninger på musikterapiuddannelsen, AAU

Ulla Holck

*Ph.d., lektor, studiekoordinator for musikterapiuddannelsen, AAU.
Kontakt: holck@hum.aau.dk*

Indledning

Musikterapiuddannelsen har netop gennemgået en større ændring med virkning fra 1. september 2006. I korte træk betyder ændringerne, at de studerende fremover skal kunne håndtere et hovedinstrument og et akkompagnementsinstrument, når de starter. Klaverets rolle som det primære og alt-afgørende instrument er altså udspillet. En anden stor forandring er, at omfanget af den individuelle læreterapi er skåret ned, hvorimod gruppemusikterapien er blevet stærkt opnormeret. Endelig er der sket ændringer i teorisporet, idet de musikterapistuderende fremover modtager al psykologiundervisning på psykologiuddannelsen, som vi er kommet i fælles studienævn med pr. 1.2.2007.

Den ydre årsag til ændringerne på uddannelsesindholdet skyldes de store besparelser, som i øjeblikket rammer universiteterne, og i særdeleshed humaniora. På musikterapi har vi undgået fyringer, men i løbet af de sidste to år er undervisningsmængden reduceret med 25 procent. Derfor har vi været tvunget til at nedlægge de dyre solofag, og i stedet indføre mere gruppeundervisning. På trods af denne triste baggrund er det lykkedes at ændre studiet på en måde, som stort set alle er tilfredse med. De nye studieordninger for henholdsvis Bachelordelen og Kandidatdelen findes på webadressen:

<http://www.musikterapi.aau.dk/studieordninger.htm>

Foreløbig er det studerende på 2. og 4. semester på Bachelor, samt 8. semester på Kandidatdelen, der følger de nye studieordninger.

Hoved- og akkompagnementsinstrument

Den største forandring fra tidligere er, at de musikalske fag klaver og sang udgår som solofag. Til gengæld indføres der frit valg af hovedinstrument samt akkompagnementsinstrument (som kan være klaver, harmonika eller guitar). Såvel undervisning i hovedfagsinstrument som akkompagnementsinstrument foregår i hold, og undervisningen skal udelukkende rette fokus mod *den kliniske anvendelse af instrumenterne*. Derfor skal ansøgerne allerede til optagelsesprøven vise et noget højere teknisk og musikalsk niveau på hovedinstrumentet end tidligere på klaveret.

Til sidste års optagelsesprøver i maj var der i alt 30 ansøgere, hvoraf de 28 havde valgt musikterapi som 1. prioritet. Et ganske flot tal i betragtning af, at de ændrede optagelseskrav først var blevet lagt på nettet 3 måneder inden optagelsesprøven. Der var 12 kvalificerede ansøgere, samt 5-6 ansøgere som vi gerne ser igen til en senere optagelsesprøve. Hos de 12 studerende, som nu er startet på 2. semester, er hovedinstrumenterne henholdsvis klaver (4 studerende), stemme (4 studerende), tvær-

fløjte, klarinet, cello og trommer/marimba. 10 har klaver som akkompagnementsinstrument, 2 har guitar som akkompagnementsinstrument. Kravene til optagelsesprøven kan ses på webadressen:

For at styrke de studerendes evne til at performe på hovedinstrumentet har vi indført faget Repertoire & Performance på 1.-2. semester. Her får de studerende instruktion i at lave en varieret repertoireliste, som de til enhver tid kan fremføre. Faget afsluttes med en lille koncert. Umiddelbart før jul lavede 1. semester en prøvekoncert (julematiné) for alle på uddannelsen. Koncerten bestod af 12 numre i form af små kammerarrangementer med forskellige soloinstrumenter i front. Musikalsk varieret og samlet set meget overbevisende fremførelser.

Gruppe- og individuel læreterapi

En anden stor forandring på studiet er, at den individuelle læreterapi er skåret ned til ét semester, som først ligger på 7. semester. Til gengæld er gruppemusikterapien blevet stærkt opnormeret, og frem for at ligge som små ør á 2-timers undervisning mellem alt muligt andet, ligger gruppeterapien samlet i 2-dages blokke. I løbet af 1.-3. semester får de studerende i alt 9 sådanne blokke, og da læreterapien foregår samlet med hele holdet, håber vi, at det skaber en bedre sammenhængskraft på årgangene, så startfasen af studiet kan blive lettere for den enkelte studerende (mange er jo flyttet til Aalborg for at læse, nogle sågar fra Norge, Island eller Færøerne). Med ændringerne har vi endvidere skelnet til Psykoterapiforeningens optagelseskrav, så timetallet for egenterapi i højere grad modsvarer deres krav.

Psykologi- og teoriundervisning

Det fælles studienævn med psykologiuddannelsen er fremkommet efter at musiktera-

piuddannelsen skiftede tilhørssted til Institut for Kommunikation, som foruden Musikterapi rummer de to store uddannelser Psykologi og Humanistisk Informatik. Vi har nu indrettet studieordningen således, at vores 3. semester følger et omfattende kursus i personligheds- og udviklingspsykologi på Psykologiuddannelsens 1. semester (pensum 1.500 sider). Kurset afsluttes med en ugeeksamen. Ved vores første erfaring med denne eksamen i januar 2007, klarede vores studerende sig på helt samme niveau som de psykologistuderende.

Teorisporet på musikterapiuddannelsen er desuden ændret, så vi starter med musikterapiteori og -forskning allerede på 4. semester: På 4. semester er der fokus på musikterapi og forskning inden for det somatiske område (på hospitaler, med kræftsyge, ældre, musikmedicin), på 5. semester musikterapi og forskning inden for udviklingsorienterede behandlingsområder (børn og voksne med betydelige funktionsnedsættelser), og på 6. semester musikterapi og forskning inden for psykiatrien (hospitals-, distriks- og socialpsykiatrien). På 7. og 8. semester er der generelt mere fokus på forskningsmetoder i forbindelse med musikterapiteorien.

Samlet betyder ændringerne på teorisporet, at de studerende har en mere solid viden indenfor såvel almenpsykologiske områder som inden for de tre musikterapeutiske hovedområder, når de starter deres praktik på 6. semester.

8.-10.semester – et samlet forløb frem til specialet

Specialeskrivningen har længe været en akilleshæl, specielt på de humanistiske studier, og fra september 2008 har regeringen indført en regel om, at henholdsvis Bachelordelen og Kandidatdelen kun må tage ét år ekstra hver. Den samlede tidsplan for speci-

aleskrivningen skal derfor i princippet kun strække sig over ét semester inklusiv eksaminationen, som fremover bliver mundtlig. Derfor råder vi fremover de musikterapistuderende til at bruge deres 8. semesters projekt til et emne, der er relevant for den lange praktik på 9. semester, samt at de i løbet af praktikken forbereder specialeskrivningen med dataindsamling etc.

På grund af besparelser har vi måttet droppe 8.semesters praktikken (øv), men til gengæld får de studerende i starten af 8. semester en uges observation på 9. semesters praktikstedet. I løbet af denne uge kan de studerende danne sig et generelt indtryk af klientgruppen og praktikstedets kultur, og der igennem (forhåbentligt) finde et relevant emne til 8.semesters projektet. Dette kunne være en grundig litteraturgennemgang af musikterapilitteraturen i forhold til

klientgruppen, eller en afprøvning af en bestemt analysemetode f.eks. i form af et pilotprojekt.

Med disse tiltag forsøger vi at skabe et samlet forløb fra 8. semester til specialet. Det er naturligvis ikke alle studerende, der benytter sig af denne mulighed, men omvendt kan vi se, at studerende der har fokuseret på en tæt sammenhæng mellem 8.-9.-10. semester i flere tilfælde har skaffet sig job i forlængelse af praktikken.

Afslutningsvis...

Som det fremgår, har studerende, der bliver færdige i løbet af de næste år, en lidt anden profil end tidligere. Forhåbentlig også en fagligt set mere skarp profil, det vil tiden vise. Men uanset hvad, tag vel imod jeres kommende kolleger!

Boganmeldelse – Musik og pædagogik

Anmeldt af **Kirsten Fink-Jensen**

Ph.d., lektor med speciale i musikpædagogik, æstetiske læreprocesser og videnskabsteori på Danmarks Pædagogiske Universitet. Kontakt: kirstenf@dpu.dk

Elsebeth Kirk (red.) (2006, 2. rev. udg.). *Musik og Pædagogik*. Århus: Forlaget Modtryk. 271 sider. Pris: 249 kr.

I 1997 udkom bogen *Musik og pædagogik* på forlaget Modtryk under redaktion af Elsebeth Kirk. Bogen bestod af 2 dele: *Musikken og det kreativt musiske* og *Musikken i den pædagogiske praksis*.

Det er erfaringerne med dette arbejde, som nu er blevet brugt i en revidering af bogen med det mål at skabe en større forståelse for sammenhængen mellem almenpædagogiske mål og kreativt musik arbejde.

Den nye udgave af bogen består ligeledes af to dele: *Musikken og det kreativt musiske*, hvor overordnede indfaldsvinkler til sammenhængen mellem musik og pædagogik præsenteres samt *Pædagogiske og didaktiske overvejelser over musikaktiviteter*, som skal tjene til at se på og reflektere over forskellige måder at arbejde med musik på. I første del er flere af kapitlerne uddybet med inddragelse af enkelte nye begreber og suppleret med nyere litteratur, mens temaerne overvejende er bibeholdt. Selv om Elsebeth Kirk sammen med Kirsten Fredens har forfattet i alt 7 ud af de 18 kapitler, indeholder bogen som helhed en mangfoldighed af synspunkter fra forskellige forfattere. Det vil derfor ikke være muligt at præsentere alle bidragene her.

I de første to artikler behandler Elsebeth Kirk temaet *musik og pædagogik* i henholds-

vis et historisk og et nutidigt perspektiv. Kirk tager på en meget summarisk måde fat på Fröbel og Montessoris tanker om musikens rolle i opdragelsen. Dernæst peges på Sven Møller Kristensen og især på Astrid Gøssel som centrale personer, mens den musikpædagogik, som har været inspireret af f.eks. Kodaly og Orff ikke er nævnt. I kapitlet om tendenser i det 21. årh. peger Elsebeth Kirk på et vigtigt problem i uddannelsen af musikpædagoger. Mange af dem, der arbejder inden for det musikpædagogiske felt, dvs. pædagoger såvel som lærere, har ikke en tilstrækkelig grundig uddannelse. Derfor ansætter man unge musikere på institutionerne, unge, som ikke har den nødvendige pædagogiske indsigt.

Kort skal også nævnes Sven-Erik Holgersens to artikler om musikalsk leg og deltagelse samt om musik, sprog og krop. Disse to kapitler er grundigt omredigeret i forhold til første udgave af bogen. Det er sket på baggrund af den forskning i musikundervisning med småbørn, som Holgersen har færdiggjort, siden første udgave af bogen udkom. Centralt står udviklingen af fire deltagestrategier, som kan være øjenåbnende for musikpædagoger med hensyn til, hvad et barn oplever som meningsfuldt i den musikalske praksis, det deltager i.

I anden del beskriver en række forskellige praktikere deres arbejde med at inddrage musik i den pædagogiske hverdag inden for ret forskellige områder: i arbejdet med

tosprogede børn, med udviklingshæmmede, personlighedsafvigere, ældre og endelig i arbejdet på fritidshjem og SFO. Anden del indledes som noget nyt med et kapitel af Kirsten Fredens om "Musikken i læreplanerne". Dette kapitel er en god udvidelse af bogen, idet Fredens dels beskæftiger sig med forskellige begrundelser for musik, dels præsenterer Hiim og HIPPES didaktiske relationsmodel i let varieret udgave til styrkelse af musikpædagogens didaktiske overvejelser.

Tre kapitler i anden del skal nævnes. Det drejer sig om Ole Hummelgårds artikel om at arbejde med udviklingshæmmede børn og voksne, samt artikler af to musikterapeuter, Svend Eeg og Ingrid Irgens-Møller.

Ole Hummelgaards projekt handler om musik i arbejdet med personlighedsafvigere på Skolen for Musik og Teater. Musik er på dette sted integreret i alle dele af det daglige behandlingsarbejde med unge i 12-18 års alderen, som har været betragtet som *uanbringelige*. Ved indskrivningen på skolen er eleverne bekendt med, at for at man kan være med på lige fod med de andre, må man tage et musikkørekort, som handler om at kunne spille en enkel basgang, grundrytmer på tromme og vide, hvordan man skal behandle instrumenter og udstyr. Der følger således et ansvar med at få lov at spille, som også spiller en stor rolle i forhold til sammenspilsaktiviteterne. Ved at arbejde med rockmusik og inddrage professionelle musikere som instruktører, under supervision af pædagogerne, får eleverne mulighed for både at bruge egen viden om musik og få vigtige rollemodeller. Der optræder mange former for vægning undervejs, men man har alligevel set meget gode resultater af arbejdet. Det er opmuntrende at læse om, at musikbeskæftigelsen kan være med til at skabe sådanne resultater. Men samtidig bliver det en pointe, at der arbejdes under en struktur,

som lægger op til, at den enkelte påtager sig et ansvar. Her ser vi det musikalske og det pædagogiske i samspil på bedste vis.

Ingrid Irgens-Møller skriver om musikterapi for børn med handicap. Musikalsk kommunikation kan, ifølge Irgens-Møller, støtte udvikling og appellere til følelserne og kroppen. Det fremhæves, at musik er samvær, at det er det første sprog, vi lærer, at der er tale om en udtryksform, der bevæger sig over tid, og har en struktur, som er værdifuld for barnet at opleve. En vigtig pointe er, at alle kan være med i en musikaktivitet og opleve, at de *kan* noget. Dette er illustreret i praktiske eksempler.

Irgens-Møller understreger, at musikterapeuten må overveje barnets behov i situationen. Hendes styrke er, at hun har en udviklet opmærksomhed på nuancer i de måder, der skabes kontakt på ved hjælp af musikken. Disse iagttagelser er vigtige at bringe videre til de andre voksne, barnet er omgivet af, således at barnet indgår i forskellige former for samspil i hverdagslivet.

Artiklen giver et indblik i en professionel praktikers erfaringer, og hvordan disse erfaringer bidrager til at kvalificere pædagogiske overvejelser i det terapeutiske arbejde med handicappede børn. Af de seks kvaliteter ved musik, som fremhæves, kan man måske diskutere, hvorvidt musik er det første sprog, vi lærer. Det lille barn lærer jo også at kommunikere med bevægelser, ansigtsudtryk, udråb, osv. Men det er ikke nødvendigvis i sig selv et vægtigt argument, om musikken er det første sprog – eller om det i det hele taget er et sprog. Væsentligt er, at den professionelle musikterapeut har blik for, hvornår barnet ønsker at kommunikere, og at musik kan være en udtryksform, som kan benyttes til at etablere kontakt og samspil med andre.

Svend Eeg arbejder på et plejehjem med musik med ældre mennesker ud fra en op-

fattelse af, at musik er universel. Dermed menes, at alle besidder musikalitet i et eller andet omfang. I arbejdet med ældre demente er det vigtigt at anvende forskellige nonverbale udtryksformer. Af den person, der f.eks. sætter sangaktiviteter i gang med de ældre, kræves åbenhed over for det sangrepertoire, som de ældre kender, samt over for forskellige måder at deltage på i en sangaktivitet. At deltage er ikke nødvendigvis at synge med i fællessangen på samme tid som de andre.

Eg udfordrer med sine erfaringer fra praksis en generel fordom om, at man ikke kan udvikle sig, når man bliver gammel, og at det at være med i musikalske aktiviteter kan komme til udtryk på mange forskellige måder og alligevel være berigende for dem, der deltager. Han gør det klart, *at* og *hvordan* musik kan styrke den enkeltes livskvalitet, også når der er tale om ældre demente.

Artiklerne i antologien *er* meget forskellige både med hensyn til kvalitet og indhold. Det afspejles både i den sproglige formulering

og i forskellig grad af præcision i begrebsbruken.

Megen musikpædagogisk litteratur i dag er præget af overstrømmende begejstring for musikkens muligheder. Det finder vi også i denne antologi, også i de musikterapeutiske artikler. Det kan være inspirerende, også i forhold til pædagogisk virksomhed, men selv om det kan være vigtigt at læse om positive erfaringer, er det også vigtigt at pege på, hvornår noget er vanskeligt. De pædagoger, pædagogstuderende og andre, som antologien er skrevet til, har brug for at få gode idéer, og dem er der mange af i bogen. Men de har også brug for at få hjælp til at forholde sig til de problemer, der måtte opstå i en musikpædagogisk praksis. Det kan f.eks. ske ved at tage overordnede emner ind, der vedrører denne praksis. Denne udgave er blevet styrket ved at der er sket en opstramning af sådanne overordnede emner; men artiklerne i anden del kunne have vundet ved, at der var blevet skabt en bedre sammenhæng mellem disse overordnede emner og praksisbeskrivelserne.

Boganmeldelse – Musikk från topp till tå og Mera musikk från topp till tå

Anmeldt af **Anne Mette Rasmussen**

Cand. mag. i musikterapi, ansat på Børn og Unge Centret Rehabilitering, afd. Ry, Region Midtjylland. Kontakt: vistiras@stofanet.dk

Märith Bergström-Isacsson 1996 og 2004
Isaberg forlag/Svensk Skolmusik AB

Märith Bergström-Isacsson er musikterapeut, uddannet i Sverige og p.t. ph.d-studerende ved Ålborg Universitet, hvor hun gennemfører “Et neurofysiologisk studie af effekten af musik og vibroakustisk stimulation på det autonome nervesystem hos personer med Rett’s syndrom”.

Märith Bergström-Isacsson har begået to sangbøger indenfor områderne babyrytmik og musik med børn i førskolealderen, henvendt til ledere af og deltagere i disse grupper. Hun har arbejdet med at udvikle en metode indenfor babyrytmik, der i disse år er et meget udbredt begreb, som bl.a. varetages af både kirker, musikskoleundervisere, musikterapeuter og andre. Senere har Bergström-Isacsson uddannet sig til musikterapeut og arbejdet med piger med diagnosen Retts Syndrom, og hendes anden bog henvender sig til de 3-6 årige men kan også finde anvendelse i specialskoleregi.

Hver bog indledes med en kort og præcis vejledning til brugen af bøgerne. Forfatteren nævner særligt i første bind, at vores kultur indenfor musikundervisning i folkeskolen betyder, at mange forældre er hæmmede i forhold til at lave rytmik med deres børn. Musik er blevet noget prestigefyldt og svært tilgængeligt. Det er derfor vigtigt, at

børnene tidligt præsenteres for musik som noget, der er positivt: alle kan synge, danse, have det sjovt, være med i musikken, ja, det er en ret for alle at møde og udøve musik på den måde, den enkelte er i stand til.

Den første bog “Musikk från topp till tå” rummer en ultrakort, men til formålet præcis gennemgang af barnets musikalske udvikling og fremhæver de muligheder, forældre har for at skabe tryghed gennem sange, der er blevet sunget for barnet i fostertilstanden. Bergström-Isacssons gennemgang vinder ved hendes talrige opfordringer til at improvisere. Bergström-Isacsson giver her efter en fin oversigt over nogle af de vigtige områder, musik og sang kan stimulere hos de yngste: Sprog, motorik, jeg- og kropsforståelse, rum-retningsforståelse og afspænding. Hun nævner desuden musikkens sociale funktion. Ledere af børnegrupper får vigtige råd om blandt andet betydningen af grundig planlægning, bevidsthed om brug af mimik, gestisk, kropssprog og stemmeføring, og der opfordres til at huske glæden og ikke have travlt med at “fylde nyt på” – gentagelsen er vigtig. Hun slutter af med at give en fin praktisk anvisning til, hvilke elementer, der skal være tilstede, for at der bliver et godt flow i undervisningen af de mindste.

I den anden bog, “Mera musikk från

topp till tå” bevæger Märith Bergström-Isacsson sig ind på førskoleområdet, og hendes introduktion til sangene handler om, hvordan børns koncentration og indlæring kan styrkes med brug af musik som pædagogisk og terapeutisk redskab. En anden pointe er, at musikudøvelse kan påvirke samspillet og kommunikationen i børnegrupper.

Sangene i de to bøger er komponerede af mange forskellige sangskrivere foruden Märith Bergström-Isacsson selv, og en bred vifte af remser, goddag- og farvelsange, sange om kroppen, sange om dyr, bevægelsessanglege og sange til indlæring af f.eks. årstider og farver er repræsenterede. Foruden noder og akkorder, er der fine forslag til, hvordan sangene kan bruges og evt. udvikles videre. Bøgerne er gennemillustrerede med fine tegninger, der er enkle og iøj-

nefaldende, hvilket gør dem velegnede som deciderede sangbøger, hvor barnet kan genkende sangene på billederne. CD’erne, der følger med bøgerne er velproducerede, og kan fint stå alene som lytte-CD’er. I mit arbejde på Børn og Unge Centret, Region Midtjylland har jeg haft rig mulighed for at afprøve sange og sanglege både i individuelle og gruppesessioner, og der er bestemt nogle ørehængere iblandt. En lille bemærkning skal dog med: alle sange er på svensk, så en oversættelse og let omskrivning af sangene er nødvendigt, før de kan tages i brug.

Bergström-Isacssons fine korte teoretiske afsnit i starten i bøgerne kan læses og forstås af alle, og de er velegnede, når der skal hentes inspiration til undervisning af og vejledning til f.eks. pædagoger og forældre i baggrunden for brugen af musik.

Boganmeldelse – Fascination og lærerfaglighed

Anmeldt af **Hilde Skrudland**

Cand.mag. i musikterapi, ansat ved Børn og Unge Centret, afd. Randers, Region Midtjylland. Kontakt: Hilde.Skrudland@skolekom.dk

Kirsten Fink-Jensen (2006). Fascination og lærerfaglighed. Billesø & Baltzer. 200 sider, 238,- 238 kr.

Da jeg fik Fink-Jensens bog i hånden, blev jeg umiddelbart interesseret ved blot at læse titlen. Ordet fascination sat sammen med lærerfaglighed fængede mig.

Jeg har i mange år arbejdet som musikterapeut på en specialskole, hvor det tværfaglige samarbejde med lærere er en vigtig del af det musikterapeutiske arbejde. At arbejde ud fra barnets interesser i musikterapi-sessionerne har været en naturlig indfaldsvinkel, idet barnets motivation giver et godt udgangspunkt for at arbejde terapeutisk. I det tværfaglige arbejde har kunsten været, at "oversætte" det der sker i musikterapi, til emner som lærere og pædagoger kan inddrage i deres pædagogiske arbejde. Jeg har ikke brugt ordet fascination om børnenes motivation, men efter at have læst Fink-Jensens bog, vil det falde mig naturligt, også at skelne mellem motivation og fascination.

Fink-Jensen beskriver fascination som et ekspressivt fænomen, som i et fænomnologisk perspektiv er menneskers følelsesmæssige oplevelser, der udtrykkes i mimik og gestik. Fascination kommer af det latinske ord fascinare, som betyder forhekse. Fascinatio har betydningen: fortryllelse, betagelse, dybtgående interesser. . Børns fascinationer kan, ifølge Fink-Jensen, danne udgangspunkt for læring, hvis læreren er parat til at foretage et fagligt skøn, der

inddrager både fascinationen og lærerens fagfaglige perspektiver i planlægningen af undervisningen. Det gennemgående i Fink-Jensens bog er, at mimik, gestus og andre kropslige reaktioner og udtryk, også er vigtige elementer i barnets læringsprocesser.

Bogen er inddelt i tre dele. Første del omhandler fascinationer og fagligt skøn. Læseren gives en grundig gennemgang af begge begreber og det spændende er at, Fink-Jensen relaterer de teoretiske vinkler til observationer hun har gjort med børn i børnehave og skole. Stoffet bliver derved levende, og fortaber sig ikke i teoretiske overvejelser, hvilket inspirerer, mig som læser, til selv at relatere til min egen kliniske praksis.

Anden del af bogen tager udgangspunkt i fascinationer i musikundervisning med specialklassebørn. Her beskrives både musikpædagogiske metoder, men også de enkelte børn i små specialklasser, og deres meget forskellige reaktioner på musikundervisningen. Det er tydeligt at Fink-Jensen har et rummeligt undervisningsbegreb, der tillader børnene at være med, med deres forskelligheder, og samtidigt være en del af den fælles ramme som musikken giver.

Bogens tredje del, 'Fra det specielle til det generelle', trækker linjer fra erfaringerne fra specialklasserne til undervisning af børn generelt. Lærere der arbejder med specialundervisning, skal ofte selv "oversætte" deres faglige viden fra normalområdet, til

specialundervisning. Det er derfor spændende at se Fink-Jensen gøre det modsatte, at erfaringer fra specialundervisning gøres til generelle indfaldsvinkler i undervisningen. Her peges på, at selv om musikfaget er Fink-Jensens udgangspunkt og praksis, kan arbejdet med at inddrage elevens perspektiv og fascination breddes ud til alle fagområder. "Det er derfor snarere et spørgsmål om pædagogisk indstilling, hvorvidt lærere lægger vægt på, at aktiviteter skal give mulighed for udvekslinger af noget, som opleves som personligt meningsfuldt." (s.177)

Bogens vekslen mellem teoretiske perspektiver, metodiske beskrivelser der giver idéer til musikundervisning og musikterapi samt observationer fra musikpædagogisk arbejde i børnehave og skole, gør bogen læservenlig for sådanne som undertegnede, der har svært ved kun at læse teoretiske tekster. "Fascination og lærerfaglighed" anbefales

til lærere som inspiration til at tænke sig selv som én, der både skal tænke fagligt og fagfaglig, og samtidig lade sig inspirere af børns fascinationer og (give input til) de faglige skøn der skal foretages, i konkrete undervisningssituationer, og i forberedelsen af undervisning. Der er ingen tvivl om, at det er en bog om læreres faglighed, men Fink-Jensen henter teoretiske perspektiver fra flere fagområder, bl.a. også fra musikterapi.

Om end ikke alle de faglige perspektiver er relevante for mig som musikterapeut, byder bogen på mange teoretiske perspektiver til det musikterapeutiske arbejde. Både til forståelse af de processer der sker med børn i musikterapi, men særligt i form af indfaldsvinkler til det tværfaglige arbejde mellem musikterapeut og f.eks. lærer. Her kan begge parter i samarbejdet hente hjælp til at forstå den andens faglige udgangspunkt.

Boganmeldelse – Music Therapy and Neurological Rehabilitation: Performing Health

Anmeldt af **Søren Hald**

Cand. mag. i musikterapi, ansat på Høskoven, et bo, aktivitets og træningstilbud til senhjerneskadede. Kontakt: sh@damagervej.aaa.dk

Aldridge, David (2005). Music Therapy and Neurological Rehabilitation: Performing Health. London: Jessica Kingsley Publishers. 304 sider. Pris: 35 dollars.

I denne bog har David Aldridge samlet en mosaik af interessant forskning og praksis indenfor hjerneskade området. Han har selv skrevet de første 3 kapitler. De resterende 7 kapitler er skrevet af erfarne musikterapeut kollegaer, som han på forskellig vis har arbejdet sammen med.

Kapitel 1-3 bruger Aldridge til at sætte rammen for bogens indhold. Dette gør han med udgangspunkt i sine egne tanker om eksistens, musik og helse. Han stiller skarpt på den personlige udfordring det er at være terapeut i dette felt og vigtigheden af, at terapeuten flytter fokus fra hjerneskadet patient til performer. Det første kapitel har desuden en kort og klar introduktion til læsning af statistik. I andet kapitel beskrives nogle af musikterapiens kvaliteter hvad angår kommunikation, gestik, udtryk og humørregulering med denne klientgruppe. Aldridge beskriver den helse han mener er forbundet med at 'performe' på trods af sygdom. Han introducerer på den måde begrebet 'performing health'. En spændende tanke er også, at han beskriver de fremadskridende hjernesygdomme som 'dialogic-degenerative' (evnen til dialog degenererer). Overordnet set

er kapitlerne relevante for både studerende og praktikere, som gerne vil introduceres til området og Aldridges tankegang.

Hanne Mette Ridder har bidraget med kapitel 4, som er en grundig litteraturgennemgang af musikterapi med demente. Hun indleder kapitlet med at give et overblik over de implikationer det har at blive ramt af demens. Selve litteraturgennemgangen bygger på 92 artikler m.m., som hun indordner i 4 kategorier udfra musikkens funktion og mening. De 4 funktioner hun kan se musikken har i arbejdet med demente er: evaluerings-, regulerings-, stimulerings- og kommunikationsredskab. En af styrkerne ved Ridders kapitel er, at det er relevant for både musikterapeuter og plejepersonale som arbejder indenfor dette felt. Dette kapitel, plus meget mere findes på dansk i Hanne Mettes bog "Musik & Demens" (Klim 2006).

Simon Gilbertson har skrevet bogens 5. kapitel. Det er endnu en litteraturgennemgang, men denne gang er fokus traumatiske hjerneskader. Igen er en af forcerne grundigheden og mængden af litteratur inkluderet (46 artikler m.m.). Kapitlet starter med en indføring i årsager, symptomer og tanker om rehabilitering af hjerneskader. Herefter er der en grundig indføring i, hvorledes en litteraturgennemgang af denne kaliber

bør gribes an. Dernæst fremstiller Gilbertson sine fund skematisk. Han har fra alle artiklerne kondenseret information om musikterapeutisk teknik, skadens omfang, symptomer og resultat af musikterapien. Denne grundighed gør at disse skemaer kan bruges som database for klinikere, som mangler inspiration til arbejdet med en given klient. Kapitlet kan også bruges som dokumentation overfor skeptiske beslutningstagere i sundhedsvæsenet. Dette kapitel kan anbefales alle med interesse indenfor hjerneskadeområdet.

Kapitel 6 er skrevet af Ansgar Herkenrath. Han starter kapitlet med at skrive: "Sono ergo sum – *I sound therefore I am*" (s.139). Med udgangspunkt i denne sætning beskriver han sit arbejde med hjerneskadede i vegetativ tilstand. Han tager blandt andet fat i en meget interessant diskussion om at bevidsthed bør betragtes som noget andet og mere end hjerneaktivitet. Herkenrath terapeutiske tilgang bygger på Nordoff/Robbins metode. Han improviserer udfra de signaler klienten formår at udtrykke, det kan være et blink med øjet eller åndedræt og på den måde opnås nærhed og kontakt. Kapitlet rummer også en række tanker om etik, livskvalitet og relation, som for mig var meget motiverende for arbejdet med netop denne klientgruppe. Kapitlet kan derfor anbefales for alle, der har kontakt med mennesker i vegetativ tilstand.

Kapitel 7 er skrevet af Wolfgang Schmidt og omhandler hans pilotstudie af musikterapi med mennesker, som er blevet ramt af multiple sklerose. Han indleder med at stille skarpt på den reorganisering i livet disse mennesker skal igennem i takt med, at sygdommen forværres. Dernæst præsenterer han på en meget klar måde sin forskning, som bygger på både kvalitativ og kvantitativ data. Hans undersøgelse har bl.a. fokus på kontakten i musikterapien, og han opstil-

ler 12 kontaktniveauer i improviseret musik. Til sidst i kapitlet bliver teksten mere teoretisk. Kapitlet er relevant for studerende og klinikere som arbejder med fri improvisation og kontakt.

Monika Jungblut præsenterer i kapitel 8 sit studie af kroniske afatikere. Dvs. mennesker med taleproblemer som behandlersamfundet for længst har afskrevet. Hun argumenterer i sin indledning for, hvorfor sang og stemmetræning har en positiv effekt på talens brug hos denne gruppe af mennesker. Dernæst præsenterer hun sit kvantitative studie af 17 afatikere (9 i terapi, 8 i kontrolgruppe). Hendes undersøgelse viser, at metoden SIPARI har en signifikant effekt hos 75% af de som var i terapi. Beskrivelsen af SIPARI er mangelfuld i bogen, men det er en række sang- og stemmeøvelser, der har til formål at træne talerytme og melodi. Desværre bruger Jungblut meget lidt skriveplads til at beskrive SIPARI, hvilket gør at kapitlet mister noget af sin relevans for klinikere.

Kapitel 9 er skrevet af Gerhard Tucek og handler om traditionel orientalsk musikterapi. Han indleder med at beskrive musik og musikterapi set gennem islamisk objektiv. Herefter virker det som om, han forsøger at overføre denne kulturspecifikke tilgang til en mere europæisk tilgang. Jeg står under alle omstændigheder tilbage med en tvivl om, hvad hensigten med det skrevne er. Når dette er sagt, er kapitlet læseværdigt for musikterapeuter, som har klienter med islamisk kulturbaggrund.

Det sidste kapitel er skrevet af Anke Scheel-Sailer og er et kvalitativt studie af kunstterapi i arbejdet med mennesker, som har lammelser som følge af en rygskaade. Hun fremstiller en række spørgsmål og svar på kunstterapiernes berettigelse, længde af terapi og forskellige faser m.m., i arbejdet med disse mennesker. Igen en læseværdig

artikel, selvom den ikke har så meget med musikterapi specifikt at gøre.

Afslutningsvis

Overordnet set er denne bog læseværdig, selvom jeg til tider syntes den kommer ind på emner som falder udenfor det, jeg havde forventet. En af bogens største kvaliteter er, at den fordyber sig i enkelte områder af neurorehabiliteringen. Men prisen for dette er, at Aldridge udelader vigtig viden. Titlen *Music Therapy and Neurorehabilitation* lægger op til en bog, der giver et omfattende og generelt indblik i anvendelsen af musikterapi i neurorehabilitering. Dette er ikke tilfældet, og læseren loves noget, bogen ikke kan leve op til. Dette kunne have været afhjulpet, hvis bogen præciserede (både i tit-

len og i de forskellige kapitler) hvem bogen henvender sig til og hvilket felt den afdækker. Alternativt kunne det have været afhjulpet ved, at flere musikterapiforskere indenfor området, som f.eks. Wendy Magee eller Felicity Baker, havde bidraget med oversigtsartikler. Et andet ankepunkt ved bogen er også, at der er lagt meget lidt vægt på at beskrive den kliniske praksis. Netop dette gør at bogen som helhed er mindre anbefalelsesværdig for danske musikterapeuter, som netop er i fuld sving med at udvikle den kliniske praksis. Bogen løfter sig dog i enkelte kapitler op, og specielt litteraturgennemgangene (kapitel 4 og 5) er af meget høj kvalitet. Alene af den grund bør musikterapeuter med interesse indenfor området anskaffe sig bogen.

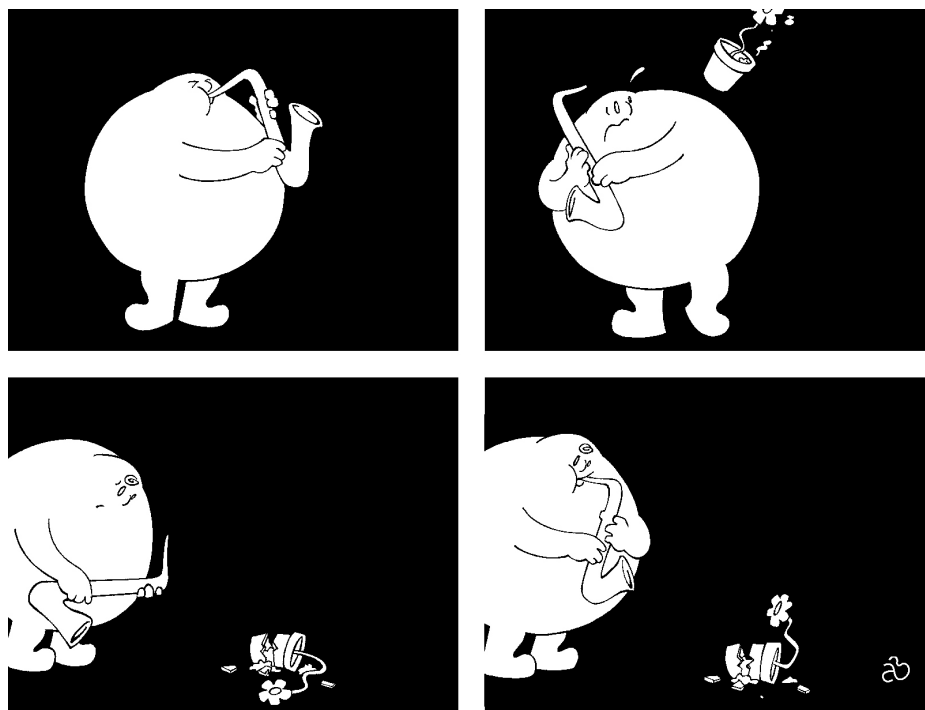
To ph.d. forsvar på Musikterapi, Institut for Kommunikation og Psykologi, Aalborg Universitet.

Fredag d. 11. maj, kl. 09.00-17.15

Forelæsningerne finder sted i auditoriet, Kroghstræde 3, lokale 1.104
Program

9.00	Velkomst og introduktion – v. Professor Tony Wigram.
9.15	Ph.d.-forelæsning – v. Professor Inge Nygaard Pedersen “Counter-transference in Music Therapy. A Phenomenological Study on Counter-transference used as a clinical Concept by Music Therapists Working with Musical Improvisation in Adult Psychiatry”.
13.30	Introduktion – v. Professor Tony Wigram
13.45	Ph.d.-forelæsning – v. Lektor Helen Odell Miller (England). “The Practice of Music Therapy for Adults with Mental Health Problems. The Relationship between Diagnosis and Clinical method”.
17.15	Dobbelt reception. Kroghstræde 6. Kantinen. (Alle er velkommen).

NB. Se www.musikterapi.aau.dk eller www.musikterapi.org for et mere detaljeret program, samt oplysninger om frokost etc.

Prof. amanuensis Even Ruud, Oslo, er blevet udnævnt adjungeret professor på musikterapiuddannelsen, Aalborg Universitet. D. 9. februar holdt han sin tiltrædelsesforelæsning, annonceret via mail til alle MTL-medlemmer. For de, der ikke kunne være til stede, er der en link til videooptagelsen af forelæsnin-gen samt de anvendte PowerPoints på musikterapiuddannelsens hjemmeside www.musikterapi.aau. For at afspille videoen skal man have installeret Real-Player, og man skal bruge Internet Explorer som browser.

Titlen på forelæsnningen var:

Musikterapi – et humanistisk projekt. 10 teser om musikterapi v. Even Ruud

De 10 teser lyder: 1. Musikterapi er en humanistisk disiplin 2. Musikterapi bygger på et flerdimensionalt menneskesyn 3. Relationen står centralt i musikterapien 4. Musikterapien er ressourceorienteret 5. Musikterapien bygger på en kontekstuel musikforståelse 6. Kunst, æstetik og musikalsk håndværk er centrale aspekter i musikterapien 7. Musikterapi må altid ses i lys af samfund, kultur og systemiske aspekter 8. Musikterapien har helhedsmæssige målsætninger hvor sundhed og livskvalitet står centralt 9. Teoribygning og refleksivitet bør stå centralt i musikterapeutisk forskning og praksis 10. Musikterapi som fag

Klik ind på den første danske musikterapi-blog: www.musikterapi.blogspot.com